

Druckster-uitgever
Sam: Maatschappij HET LICHT
 bestuurder:
P. DE VISCH, Ledeberg-Gent
 .. REDACTIE ..
 ADMINISTRATIE
 ROOGPOORT, 29, GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE

Drie maanden. fr. 3.25
 Zes maanden. fr. 6.50
 Een jaar. fr. 12.50
 Men abonneert zich op alle postbureaus
DEN VREEMDE
 Drie maanden (dagelijks verzonden). fr. 6.75

Het bankroet van het anti-socialisme

II

Wij moeten de aandacht onzer lezers roepen op de benaming zelve van anti-socialisme. Deze titel op zich zelve is niets meer dan eene ontkenning. Hij zegt ons dat die groepering tegen het socialisme is.

Het is natuurlijk een recht van het socialisme te bestrijden, maar naast dit recht staat er een plicht, want geene rechten zonder plichten, alsook geene plichten zonder rechten.

Dit wil zeggen dat het anti-socialisme het recht heeft ons te bekampen, maar dan heeft het voor plicht ons te zeggen, wat het in de plaats stelt van het socialisme en aan te toonen iets in de plaats dat beter is.

Dat juist doet het anti-socialisme niet en daarin steekt een groot deel zijner zwakte, misschien wel het grootste.

Afbreken kan noodig en goed zijn, heropbouwen is beter en wordt doorgegaan meer gewaardeerd.

Waar is het anti-socialistisch programma, klaar, duidelijk gemaakt door eene verklaring van beginselen?

Wij voor ons kennen het niet.

Zeker bestaan er anti-socialistische bladen en tijdschriften, zijn er sprekers, chefs, enz., die de pauselijke encycliek *Rerum Novarum* verdedigen.

Helaas, dat onfeilbaar pauselijk stuk is zoo duister als een bewolkte winter nacht zonder maan of sterren.

Deze encycliek leert ons, dat iedereen moet leven volgens zijn stand.

Van over jaren hebben wij gevraagd, wat er daaronder moest verstaan worden. Wij hebben te vergeefs aangevraagd.

Weldu wij vragen nogmaals eene verklaring, hoe de werkersstand moet leven om te voldoen aan dit pauselijk vraagstuk?

Wilde men ons zulks zeggen, dan werd eene bespreking mogelijk, 't zij in goed of afkeurend zin.

't Ware om zoo te zeggen de beknopte inhoud van een anti-socialistisch programma.

Nu hebben wij niets. Dat geneert ons minder, want het toont de zwakte van onzen tegenstrever en het vergemakkelijkt onze taak om hem af te breken.

Maar het is eene groote teleurstelling voor het getal werklieden, die zich op den domperachtigen weg van het anti-socialisme gewaagd hebben in de hoop van tot positieve uitslagen en verbeteringen te komen.

De encycliek *Rerum Novarum* is gansch gesteund op zedelijke voorschriften, als naastenliefde, verplichting om te werken, rechtvaardigheidszin, enz.

Weer is het de geleerde en geloovige Amerikaan Henry George, die hier knap en afdoende op antwoordt.

Geheel beleefd richt hij zich tot zijne Heiligheid en hij zegt:

« Denk nu eens na over de zedelijke lessen der Encycliek:

« Gij zegt ons, dat God den mensch eene onuitputtelijke voorraadschuur schuldig is, die hij alleen kan vinden in het land. Toch verdedigt gij een stelsel, dat aan de groote meerderheid der menschen elk toegangsrecht tot die voorraadschuur weigert.

« Gij vertelt ons, dat de noodzakelijkheid om te arbeiden een gevolg is van de eerste zonde. Toch verdedigt gij een stelsel, dat een bevoorrechte klasse onthield van die noodzakelijkheid en hen in

staat stelt hun taak van zich te schuiven en deze nog veel meer te leggen op de schouders van anderen.

« Gij vertelt ons, dat God ons niet heeft geschapen voor de broze en vergankelijke dingen dezer aarde, dat Hij ons deze wereld heeft aangewezen als eene plaats der verbanning, maar niet als ons wezenlijk vaderland. Toch zegt gij ons, dat eenige van die ballingen het uitsluitend recht van eigendom hebben op dit gemeenschappelijk ballingsoord, zoodat zij hun medeballingen kunnen dwingen hen te betalen voor het verlof om hier te zijn, en dat zij dit uitsluitend eigendomsrecht mogen overdragen op andere ballingen, die nog moeten geboren worden, met hetzelfde recht om hun makkers uit te sluiten.

« Gij vertelt ons, dat de deugd het gemeenschappelijk erfdeel is van allen; dat alle menschen kinderen zijn van God, ons aller Vader; dat allen eenzelfde levensdoel hebben; dat allen door Jezus Christus zijn verlost; dat de gaven der natuur en de zegeningen der genade gemeenschappelijk aan allen behooren en dat allen, behalve de onwaardigen, het koninkrijk der Hemelen zullen beërven!

« En toch bij dit alles en ondanks dit alles houdt gij vol, dat het een zedelijke plicht is om een stelsel te handhaven, dat de voorraadschuur van de stoffelijke gaven en zegeningen die God aan de menschen heeft gegeven, tot het uitsluitend eigendom maakt van enkelen — gij wilt ons wel gelijke rechten geven in den hemel, maar weigert ons onze gelijke rechten op deze aarde!

« Van een bekend vonnis van het Hooge Gerechtshof in de Vereenigde Staten, dat juist voor den aanvang van den burgeroorlog geveld werd in een zaak van een voortvluchtigen slaaf, werd gezegd, dat het Hof « de wet aan het Noorden en den neger aan het Zuiden gaf ». Zoo ook geeft uw Encycliek het evangelie aan de arbeiders en de aarde aan de landheeren. Kan men er zich dan over verwonderen, dat er menschen zijn die hoonlachend zeggen: « De priesters zijn royaal genoeg om de armen een gelijk deel te geven van de dingen die wij niet kunnen zien, maar zij passen er duivelsch goed op, dat de rijken alle dingen die wij wel kunnen zien, stevig in hun vingers houden. »

« Dit is de reden waarom de massa der arbeiders over de geheele wereld niets meer wil weten van den georganiseerden godsdienst. »

En Henry George zegt verder:

« Wat is het nut van een godsdienst, die lam en onmachtig staat tegenover de gewichtigste vraagstukken? Wat heeft een godsdienst voor zin die, wat zij ook moge beloven in een toekomstige wereld, niets kan doen tegen onrecht in deze wereld? »

Beter kan het door een geloovige zelf niet gezegd worden.

Het toont ten volle aan dat een godsdienst en eene daaruit ontsproten werkersgroepering geene toekomst voor zich heeft, eenvoudig omdat het geloof zonder de werken een dood geloof is.

En vandaar komt het dat het anti-socialisme ook naar het onvermijdelijke bankroet wordt gesleept, en dat de pogingen die de briefwisselaar van het *Handelsblad* wil doen, om eenheid, samenwerking en broederliefde te brengen in het anti-socialisme, op voorhand veroordeeld zijn om te mislukken.

F. H.

De memorie van Kokedie gewroken

Wij hadden nooit gedacht dat ons eenvoudige historietje van de openbare werken van 1862-63 uitgevoerd om de slachtoffers der katoenriscrisis ter hulp te komen, historie waarin een kwade Kok die toevallig te pas kwam, zoo veel discussie zou verwekt hebben.

En waarlijk er bestaat reden tot discussie. Wij hebben reeds een zoeten en een zuren Kokedie.

Nu krijgen wij de herinnering aan een Kokedie gestorven in armoede misschien en een andere gestorven in een betrekkelijk welstand.

Enfin, dat zal ons leeren, oude herinneringen uit de kinderjaren herop te wekken. En dat was zooveel te gevaarlijker, omdat Kokedie een zoeten smaak van zijn heerlijke spekken heeft nagelaten.

Dat toont dat de goeden meer en betere herinneringen nalaten dan de slechten. Wij meenden de discussie te mogen staken, maar 't is onmogelijk. Wij hebben eene oude schuur in brand gestoken en aan blus schen valt niet te denken.

De memorie van KOKEDIE gewroken

Mijn waarde Hardijns,

« Er is meer dan één koe die Blaere heet, zegt het gentsch spreekwoord.

Er kan dus, zonder twijfel, meer dan één Kokedie bestaan hebben, de eene, die spekken verkocht « al suiker in 't mondje », de andere, die springen en dansen.

baas van 't klein Doksken, en nog wel een derde misschien, zonder de kleine Kokedietjes te rekenen....

Maar ik, die al een tijdje de zestig achter den rug heb, — 't en is er niet te beter om — ik heb er maar één gekend, en 't is Kokedie, de spekkenmarchand, van wien uw « vier en zestig » correspondent zulk een welgelikend portret heeft gemaakt.

Die Kokedie alleen leeft voort in mijne herinneringen zoet als de « marchandise », die hij, jaar in, jaar uit, door droog en door nat, op straat rondventte, onder het zingen van zijn gekend liedje.

Hij is lang reeds dood, gestorven arm en verlaten misschien, doch, evenwel niet gansch vergeten.

Immers, de dichters hebben hem bezongen, en als « Gentsche type » verdiende hij alleszins die eere.

Onder andere, heeft Napoleon Destanberg — over wien ik eerstdaags zal spreken in « Ons Huis », — aan Kokedie het volgende gentsche liedje gewijd; dat ik als eene zijner meesterstukjes aanzie, in ieder couplet toch straalt de fijn-bijtende geest van den immer betreunden volksdichter door.

Het zal met genoeg gelezen en herlezen worden:

Kokedie de spekkeman

Al die op dees wereld leven,
 Krijgen geene suikerzoet,
 En elk die het ons wilt geven
 Heeft ons eerbied en ons groet,
 Metter spoed!
 Ziet die plumstrijkerijen,
 Nooit en allen zij niet mis.
 Vriend van ons zijn die ons vleien,
 Daar de waarheid vliand is.
 Kokedie! Kokedoe!
 Ja, zoo gaat het er naar toe:
 Kokedie! Kokedij!
 Suiker zoet en vleierij,
 Kokedij!

Als men iemand moet gaan kiezen,
 Senateur, representant,
 Zal hij op beloften kniezen,
 Om te lossen 't vaderland
 Uit den hand!
 Neen, hij toont ons fijne spekken
 En wij kiezen voor den man,
 En, terwijl wij lekkebekken,
 Lens gekozen, wat is 't dan?
 Kokedie! Kokedoe!
 't Manneken is 't geven moe,
 Kokedie! Kokedij!
 Wacht U voor de vleierij,
 Kokedij!

Als ze vrijen, al de vrouwen
 Leggen U in wol en wat,
 Maar, zijt ge eens in hare klauwen,
 't Schaapken wordt al rap een kat:
 Hoe komt dat?
 En wij ook, als wij maar vrijen,
 Z' is een engel, rein en kuisch:
 Eens getrouwd, is 't naar den drien
 Eer wij komen naar ons huis.
 Kokedie! Kokedoe!
 En de deure die is toe.
 Kokedie! Kokedij!
 't Suikerzoet is rap voorbij:
 Kokedij!

Lintjes, kruisen, eereposten,
 Voor die geld bezit of rang,
 En dat al op 't Land zijn kosten,
 Zoo is 't d'algemeene gang
 Van al lang!
 't Goud blinkt wel op veel habieten,
 Maar, geen goud blinkt in het hert.
 't Volk moet maar het geld verschieten,
 Want de Wet en kent geen smert,
 Kokedie! Kokedoe!
 't Volk is 't spekkengeven moe.
 Kokedie! Kokedij!
 't Zal eens zeggen: plaats voor mij!
 Kokedij!

Kwaad en wil ik mij niet maken,
 'k Blijf met ieder kameraad,
 Maar, wij handlen van ons zaken
 Vrank en vrij, met raad en daad,
 In ons staat!
 'k Wensch aan 't Volk een volle blijheid,
 Goedkoop leven, zonneshijn,
 Minder lasten, meerder vrijheid,
 En 'k herneem mijn sprekereid:
 Kokedie! Kokedoe!
 Zegt mij Bravo en juicht toe:
 Kokedie! Kokedij!
 Dat mijn wensch de waarheid zij!
 Kokedij!

Op het einde van de jaren '60, bestond er te Gent eene afdeling der koorzangmaatschappij « De Melomane », die zich « De Gentsche Kokedies » had geheeten.

Het was eene schaar levenslustige jongelingen, van het oude gentsche bloed, die zich geerne amuseerden, en 's zomers naar buiten trokken, alwaar zij al de muziekfestivals bijwoonden en niet weinig pret maakten.

Ik zie nog hun vaandel, waar bovenop, een prachtige haan prijkte, met uitgestrekte vleugels en open bek, als stond hij gereed om zijn krijschend « Kokedie » uit te schreeuwen.

En ik hoor ze nog, de vrengdige, uitgelatene bende, blijde-zingend langs de straten onzer vlaamsche dorpen:

Kokedie! Kokedij!
 Zingen maakt het herte blij,
 Kokedij!

't Was de Hulde van het gentsche Volk aan een zijner geliefde « twen », aan Koke-

die, den spekkenmarchand!

Die herinneringen uit lang vervlogen tijden eens ophalen, dat maakt ons een klein weinig jonger, en, in deze treurige tijden, doet dat deugd aan 't herte!

Ik geef U de vijf.

Lodewijk De Vries.

18 Mei 1915.

Gent, den 17 Mei 1915.

Waarde Heer Opsteller van « Vooruit »,

Hetgeen in uwen artikel over Kokedie geschreven is, was juist, want ik ook heb Kokedie gekend. Hij was 70 jaren oud, wanneer hij van Thielt gekomen is, waar hij eene private school hield, en hij heeft een ander bedrijf moeten uitoefenen om zijn brood te verdienen.

Hij stond alle wekdagen, van 1 1/2 uur tot 2 uur, aan den hoek van den Nederpolder en Zandberg om spekken te verkoopen, en was ook dikwijls in het groot vleeschhuis; daar nam de een of andere beenhouwer zijne blikken doos uit de handen en ging daarmede bij alle verkoopsters. Terwijl bleef Kokedie te midden staan en zong zijn liedje, en lachte soms; en wanneer de beenhouwer hem zijne doos wedergaf, had hij vele centen gewonnen.

Hij was jonkman, die woonde met zijne zuster Eugénie, eene weduwe zonder kinderen, aan de Minneverschbrug. Hij maakte zijne spekken zelf. Van armoede was hij naar Gent gekomen, maar als hij gestorven is, heeft zijne zuster nog 5000 franken in zijne kas gevonden, waarmede zij in een klooster is kunnen gaan.

Kokedie heette Désiré..., het was een zacht, goed oudje, met nog eene heldere stem.

Eene abonnee in 1850 geboren,
 Wwe Heijse-Dierkens.

Luchtbommen

Bommen voor luchtschepen wisselen nogal van vorm, men vindt er cilindrische, bolvormige, kegelvormige en druppelvormige

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen

en in

't Noorden van Frankrijk

Officieele telegrammen:

Uit Deutsche bron

Gent, den 18 Mei 1915. (abds)

Westelijk oorlogsterrein.

Bij Steenstraete en Het Sas heerschte gisteren rust. Op den oost-oever van het kanaal zijn op eenige plaatsen nieuwe gevechten aangegaan. Pogingen der Engelschen ten Z. van Nieuw-Kapelle verder terrein te winnen onder zware verliezen voor den vijand mislukt. Nieuwe Fransche aanvallen aan de Loreto-hoogte bij Ablain en ten westen van Souchez afgeslagen. Wij namen 170 gevangenen. Bij Ailly infanteriegevechten tot staan gebracht. Fransche vooruitdringen in het Priesterwoud door ons flank voor verhindert.

Oostelijk oorlogsterrein.

Aan de Dubissa bij Eiragola weder sterke vijandelijke aanvallen afgeslagen. Ten zuiden van de Njemen vielen onze troepen in de richting van Gryszakuboda, Sutyowty en Szaki aan. Het gevecht duurt voort. Gister 1700 Russen gevangen.

Ten noorden van de Wisoka wierp onze kavallerie de Russische terug. Aanval op Mariampol mislukt.

Noordelijk Przemysl, vanaf het zuiden van Jaroslau tot de Wislok-monding gelukte het de verbondene troepen de overtocht der San te bewerkstelligen. De tegenstrever wijkt naar het oosten en het noordoosten. Tusschen de Pilica en de boven-Weichsel, zuidoostelijk Przemysl en in de nabijheid van Stry, sedert gisteren groote gevechten aan gang.

Uit Fransche bron

PARIS, 16 Mei. (Reuter.) De officieele mededeeling van heden avond behelst:

Wij hebben den vijand ten noorden van Yperen verslagen en bij die gelegenheid verscheidene loopgraven op het front van het Sas, alsmede een deel van het dorp Steenstraete veroverd.

De slag ten noorden van Atrecht duurt voort. Wij hebben onzen vooruitgang voortgezet.

onder. Met het laatste bedoelen wij een kegel met min of meer bolvormig grondvlak.

Volgens den directeur van een der grootste Deutsche maatschappijen voor de bereiding van explosiva is de kegelvorm de beste, omdat daar een groot grondvlak met de voor de uitwerking gewenschte hoogte der springlading gepaard gaat. De bom moet met het grondvlak omlaag geworpen worden dat gemakkelijk gaat, daar het zwaartepunt laag ligt. Bovendien kan door verschillende inrichtingen, zooals die ook aan pijlen voorkomen, de stabiliteit vergroot worden.

Wanneer nu de bom met het platte vlak het doel treft, dan is de hoofdmassa der lading hier zoo dicht mogelijk bij, ook wanneer de rand van het grondvlak het eerst in aanraking komt, is dit doel nog vrijwel bereikt. IJzeren bruggen, koepels van forten, daken van luchtscheeploodsen worden op die manier het zekerste verwoest. De werking der vliegende stukken moet niet onderschat worden, vooral niet, wanneer de bom tegen levende doelen gebruikt wordt. Die stukken, die, al naar het materiaal der bom zwaarder is, gevaarlijker zijn, vliegen nu in zwak tiggende baan rondom weg, zoodat de werper van de bom, die soms vrij laag kan zweven, ervoor gevreesd blijft. Met ronde bommen is dit wel eens anders uitvallend, daar hierbij een groot deel der scherven recht omhoog geslingerd wordt.

Eenigzins vreemd doet het natuurlijk aan dat men een projectiel met het vlak van grootsten weerstand vooraan afzendt. De onwillekeurig gemaakte vergelijking met artillerie-projectielen gaat echter niet op. Bij de laatste streeft men ernaar de aanvangssnelheid zoo langzaam mogelijk te laten afnemen, hier echter neemt de valsheid al vanzelf voortdurend toe. De lucht, die voor de vallende bom wordt opgestuwd, kan bovendien door den kegelvorm van het achter-einde gemakkelijk wegvloeien.

De druppelvorm schijnt een vorm te zijn, die de voordeelen van den kegelvorm moet bieden, en zijn nadeel van grooten luchtweerstand tracht te vermijden. Men weet, dat de bommen, die de geillustreerde bladen ons vertoonen, veelal dien druppelvorm hebben.

PARIS, 16 Mei (Havas.) Het bericht van heden middag luidt:

In België hebben de Duitschers dezen nacht drie tegenaanvallen ondernomen tegen Steenstraete en omstreken. De derde aanval, die bij het aanbreeken van den dag gedaan werd, was bijzonder hevig. De aanvallen werden afgeslagen.

Ten noorden van La Bassée, tusschen Richebourg en den weg van la Voué naar la Quinque, hebben de Britsche troepen dezen nacht Deutsche loopgrachten genomen.

Ten noorden van Atrecht heeft men den geheelen nacht met verwoedheid op de hellingen ten oosten en ten zuiden van La Rette gevochten. Een hevige strijd, waarbij gebruik is gemaakt van handgranaten, heeft den Franschen eenige vorderingen bezorgd.

Te Neuville hebben de Duitschers te vergeefs getracht den Franschen de huizen te ontrukken, waarvan deze zich hadden meester gemaakt. Zij hebben evenmin de loopgraven kunnen heroveren, welke de Franschen hun buiten het dorp hadden ontruk.

Van het overige gedeelte van het front geen nieuws.

WTB. PARIS, 19-51-5. (Ambtelijk.)

Eerste bericht: In 't gebied van 't Sas gaan wij steeds vooruit. Wij overschreden op den oost-oever van 't kanaal de eerste deutsche lijn. Een vijandelijke tegenaanval mislukte. Niets nieuws ten N. van Arras. Aan de Oise bij Bouilly plantten de Duitschers om onze afrikaansche troepen te beïnvloeden, een groen turksch vaandel, met de halve maan erop. Onze Afrikaanders schoten ze neder.

Tweede bericht: In België ruimde de vijand de stellingen ten W. van het IJzerkanaal en wij behielden onze veroverde stellingen op den Oostoever.

Ten N. van Arras hangt een mist over 't slagveld en verhindert aan beide zijden den strijd.

Wij deden een aanval in het Aillywoud.

Aan de Russisch-Poolsche-Galicische grens

Uit Oostenrijksche bron

W. T. B. — WEENEN, 19-5-15 (Ambtelijk): De verbondene troepen zijn na verbitterden strijd aan verschillende stellingen over den Sas getrokken en hebben zich aan den Oostoever van den stroom geplaatst. De tegenaanvallen der Russen werden

overal afgeslagen. Aan den Dnjestr zijn hevige kampe aan den gang. Vooruitkomen der Russen ten N. van Kolomen werd verijdeld. Het totaal der gevangenen sedert de eerste helft van Mei belooft 174.000. Ook daarbij 128 kanonnen en 368 machineweren veroverd.

Uit Russische bron

PETROGRAD, 19-5-15 (Ambtelijk). — Eerste bericht: Het gansche gebied ten O. van den Windaustrum en Dubina hebben wij van den vijand gezuiverd. De Duitschers die een offensieve poogden tegen Schaulen, sloegen wij terug. Ten W. van den Njemen liep alles ten onzen voordeele af. Onze troepen bereikten de stellingen aan den ijzerenweg Delatyn-Kolomena.

Tweede bericht: De strijd van Schaulen ontwikkelde zich sterk ten onzen voordeele. Bij Dubina vielen onze troepen de Duitschers aan en bemasterden er de vijandelijke loopgraven.

Bij Kizlozh-Baiskeld-Sank-Hedaeuw deden wij onverwachten vooruitgang. Tusschen Wiorzwick en Opatuw sloegen wij den vijand achteruit. In 't gebied van San hevige artilleriestrijd. Tusschen Delatyn en Kolomes sloegen wij hem terug met goed gevolg voor ons.

In de Kaukasus

Uit Russische bron

PETROGRAD, 16 Mei 1915. (Pet. Tel. Ag.) Mededeeling van den staf van het Kaukasische leger:

« Den 13den hebben wij eene poging van de Turken om ons offensief in de streek van den Kysil Dag tegen te houden, afgeslagen. »

De strijd om de Dardanellen

Uit Turksche bron

KONSTANTINOPEL, 16 Mei. (Wolff.) Het Agentschap Milli meldt:

« Om het Engelsche volk over het verlies van de «Goliath» te troosten, heeft de Engelse admiraliteit ambtelijk medegedeeld, dat eene Engelse duikboot twee Turksche kanonneerboten en een transportchip in de Zee van Marmora in den grond heeft geboord. De waarheid is, dat het aan bedoelde duikboot tien dagen geleden gelukt is slechts een stoomschip in den grond te boren. »

OP ZEE

Is de «Delta» getorpedeerd?

De gezagvoerder van het te Livorno uit New-York aangekomen Engelse stoomschip «Shenendrock» meldt dat hij aan de Spaansche kust in de Middellandsche zee ter hoogte van Kaap Palos een draadloos telegram van het Engelse stoomschip «Delta» heeft ontvangen, volgens hetwelk dit schip door een onbekende duikboot werd vervolgd, die op een afstand van 3 zeemijlen was te zien. Op verdere vragen antwoordde de «Delta» dat de duikboot 11 mijlen van de «Shenendrock» was verwijderd. De kapitein van de «Shenendrock» zette de reis voort zonder iets van de duikboot te merken. Hij gelooft dat de «Delta» is getorpedeerd.

De houding van Italië

KEULEN, 16 Mei: Volgens een telegram uit Zürich aan de «Kölnische Zeitung» houden Italiaansche berichten in, dat indien Salandra met de vorming van een nieuw ministerie wordt belast, ook eenige ministers zonder portefeuille kunnen worden benoemd, voor welke posten de leiders der interventenisten in aanmerking zouden komen. In dat geval zou het zwaartepunt van het ministerie naar zijn tegenwoordige samenstelling een beslissende verschuiving naar links ondergaan.

FEUILLETON VAN «VOORUIT». (11)

Jacob van Artevelde

DOOR

Hendrik Conscience

—)(—

De Byloke, waar Artevelde de volksvergradering beroepen had, was een ongemeen groot, vierkantig plein, rondom in muren gesloten. Aan de Oostelijke zijde verhief zich de abdij der Byloke met hare schoone en prachtig gebouwde kapelle; daarsneden het hospitaal der broeders en zusters van het gemeene leven, waarin een gedeelte der stadszieken werd verpleegd.

Te midden van het plein stond een hooge Lindeboom, en aan diens voet was een stoel of dam van aarde opgeworpen en met planken afgeslagen.

Een zonderling chouwspel ontvouwd zich op deze uitgestrekte vlakte; zij was zoodanig overdekt met menschen, dat men met moeite hier of daar tusschen het wemeland gedrang den grond zou hebben kunnen zien. Evenwel bespeurde men onder de menigte geene verwarring; ieder scheen zijn gelijken gezocht te hebben; wat zelfs aan de kleeding kon men bemerken dat eene zekere schikking het volk ten regel had gediend om standplaats in de Byloke te kiezen. Tegen de abdij stond een talrijke hoop poorters met lange kleders van fluweel of van fijn

Ook zeggen de berichten, dat een onzijdigheidspolitiek van het ministerie onder de huidige omstandigheden voor onmogelijk gebouwd wordt. Ook Giolitti en zijn aanhangers hadden dit moeten inzien. De voorstanders der onzijdigheid hebben wel de meerderheid in de Kamer, maar de meerderheid van het volk hebben zij tegen zich. Opmerkelijk is, dat ook de aan den kant van Giolitti staande «Stampa» heden als zijn meening te kennen geeft, dat een oorlog voor Italië onvermijdelijk is. Het blad gelooft, dat het ministerie met het besluit om in den oorlog in te grijpen voor de Kamer zal komen.

(Sindsdien kwamen de berichten gister gemeld, dat Salandra opnieuw kabinetschef is.)

ROME, 16 April. (Reuter.) Het bericht, dat het verzoek om ontslag van het ministerie-Salandra niet was ingewilligd, is met groote vreugde ontvangen. Velen loopen juichende voor den koning, het leger en Salandra door de straten.

ROME, 16 Mei. (Reuter.) Het Oostenrijksch-Hongaarsche gezantschap heeft de Oostenrijksch-Hongaarsche onderdanen gelast zich gereed te houden op de eerste aanzegging Italië te verlaten.

ROME, 16 Mei. (Reuter.) Heden morgen werden er opnieuw betoogingen gehouden. Eene afdeling troepen, die zich naar het paleis begaf, werd door een menigte van tienduizend menschen vergezeld. Voor het ministerie van buitenlandse zaken heeft een menigte voor Sonnino en Salandra gesignaleerd.

De uittocht der Duitschers uit Italië scheen Zaterdag geëindigd te zijn. De troepen in de richting van den Gothard-tunnel waren bijna leeg. Uit Duitschland waren de laatste Italiaansche arbeiders teruggekeerd. Ook te Palermo zijn betoogingen voor den oorlog gehouden. Studenten droegen in optocht onder begeleiding van kaarsdragers een doorkruis, waarop geschreven stond: «Hier rust met Giolitti de waardigheid van Italië». De kist werd op een klein neergezet, waarna verscheidene sprekers optraden. Ook brak de menigte door het cordon van troepen naar het Oostenrijksche consulaat en zelfs schoten zouden er gevallen zijn. Met moeite was eindelijk de rust hersteld.

De correspondent van de «Frankfurter Zeitung» te Rome maakt melding van ontbalingen van d'Annunzio bij de groote betooging in het Teatro Costanzi. De Italiaansche dichter heeft niet alleen verzwaard, dat Italië den 4 Mei Oostenrijk-Hongarije het verbond had opgezegd en daarop nauwe, definitieve verplichtingen onder militaire afspraken met de entente had aangegaan, maar dat het ook reeds officieren van leger en marine naar Parijs had gestuurd om technische onderwerpen te bespreken.

De «Tribuna» en het «Giornale d'Italia» blijven echter ontkennen, dat het land afspraken heeft aangegaan, die Italië en een nieuw ministerie zouden binden.

ROME, 16 Mei. (Wolff.) Gisteren zijn te Rome opnieuw betoogingen gehouden, die van heftiger aard waren. Zij namen gedeeltelijk een revolutionair karakter aan en richtten zich onder smaadredenen op Duitschland tegen Giolitti, die als een Duitschland verkocht werd uitgekreten. Ook tegen von Bülow werd met preeat-groep betoogd.

Ernstige ongeregelheden tegen voorstanders van de onzijdigheid kwamen op verschillende plaatsen van de stad voor.

In de late avonduren kwam het naar aanleiding van een lezing van d'Annunzio in het Teatro Costanzi tot ernstige onlusten in den omtrek van dezen schouwburg. De betoogers hadden een druk op de winkeliers uitgeoefend door het sluiten van alle winkels te verlangen en ook van schouwburg, zooals b.v. van het Teatro Quirino staking van de voorstelling werd geëischt.

Uit vele steden, als Milaan, Florence, Venetië, wordt eveneens van heftige betoogingen melding gemaakt. Het ergste schijnt het te Milaan toegegaan te zijn.

PARIS, 16 Mei. (Havas.) De Parijsche ochtendbladen maken met voldoening mel-

ding van het bericht, dat Salandra aan het roer blijft. De «Echo de Paris» schrijft, dat het ministerie-Salandra uit deze crisis van korten duur grooter te voorschijn treedt. Zijn politiek is opnieuw door den koning bekrachtigd, een bekrachtiging van den strijd der natie.

De openbare meening in Frankrijk heeft steeds gemeend, dat de vastheid van de Italiaansche politiek gewaarborgd werd door het bewustzijn der Italianen aangaande hun nationale belangen.

Het Fransche volk wenscht zich opnieuw geluk, dat deze politiek gehandhaafd is door het aanblijven van mannen, die er hun naam aan hebben verbonden door haar te ontwerpen en uit te voeren.

MILAN, 17 Mei. (Wolff.) Den toestand der Italiaansche pers kenteekent volgende: «Opvoep aan het Italiaansche volk», welke de «Popolo d'Italia» op zondag in honderdduizenden exemplaren uitdeelen liet.

Eerstens: Het driebondverdrag werd op 4 Mei gekondigd.

Tweeds: Op 15 April werd eene oorlogsovereenkomst met het Drieverbond gesloten, naar welke Italië zich verplichtte Oostenrijk-Hongarije aan te vallen op 24 Mei.

Derdens: Deze overeenkomst waarborgt Italië de bevrijding aller verlangde gebieden, de heerschappij in de Adriatische Zee en groote vergeldingen in Azië en Afrika.

Vierdens: Er werd reeds een stap naar de uitvoering dezer plans gedaan, daar de officieren van den Italiaanschen generaal staf zich voor overeenstemmende militaire actie in Parijs en Londen opielden.

Vervolgens werd Giolitti, die dit alles wist, beschuldigd van door von Bülow betaald te zijn om te pogen het vaderland te

verraden en het aan Oostenrijk-Hongarije uit te leveren. Het manifest vroeg het volk alleen verachting voor Giolitti over te hebben.

Het eindigde met den uitroep: Leve de oorlog!

Overal in Italië gaat het volk voort met den oorlog te eischen.

Al de openbare staatsambtenaars nemen er deel aan. In Rome stonden eergisteren 100 000 menschen voor het Quirinal (Koninklijk Paleis) en riepen: Leve den oorlog!

In Napels gingen 200 professors der Hogeschool met den rektor aan 't hoofd den volkstoet vooraf.

De deitchegezinde «Vittoria» in Rome hield op met verschijnen, zoodanig vreesde men voor 't leven der opstellers.

ZURICH, 19-5-15: Vrijdag avond kwamen hier 2500 vluchtelingen uit Italië aan en zaterdag nog 3000.

W T B. PARIS, 19-5-15: De fransche pers juicht de handelwijze van den koning van Italië toe. De pers is overtuigd dat Italië in 't kort gaat meestrijden met de verbondenen.

De «Matin» zegt: Giolitti kan niets meer uitrichten. Italië wil den oorlog.

De «Petit Parisien»: Voor Italië is een nieuwe tijd aangebroken. Salandra herneemt de leiding met gansch Italië achter zich.

De «Gaulois»: Salandra keert met grooter aanzien tot zijn vroegeren post terug. Koning en volk zijn één. Het parlement kan tegen deze beide krachten niets anders dan den volkswil te volgen.

W T B. ROME, 19-5-15: «Giornale d'Italia» zegt: Sonnino die oorlogsgezind heeft gisteren de vorsten von Bülow en vrijheer von Macchio ontvangen.

koninggezinden, die tegen de republiek hadden samengespannen, de hervorming van de kieswet, het wegzen van de door het volk gekozen gemeenteraden en hunne vervanging door administratieve commissien, het afzetten van republikeinsche ambtenaren, enz., enz.

Alle republikeinsche partijen protesteerden sedert eenigen tijd tegen dezen abnormaal staat van zaken, die meer en meer vergerde en die ten slotte geleid heeft tot de beweging, waarop het gezantschap in den aanhef van dit communiqué doelde.

MADRID, 16 Mei. (Havas.) Een draadloze telegram uit Lissabon meldt dat men het oproer meester geworden is. Kapitein Martinez Lima heeft het bevel over de republikeinsche troepen op zich genomen.

PARIS, 16 Mei. (Havas.) De oproerige beweging te Lissabon is gister nacht en halverij begonnen. Zowel burgers als de marine waren er bij betrokken. De regering is nog steeds meester van den toestand.

MADRID, 16 Mei. — Het is om 5 ure des morgens dat de woelingen losbarsten; een regiment lanciers kwam uit de kazerne, roepende «Leve koning Manuel!» en doorliep de stad, het ontslag der regering eischende. Men deed in der haast de bemanning der vloot aan wal komen en ook de trouw gebleven troepen oprukken.

De lanciers werden aangevallen op de place San Pedro; na een kort gevecht, werden de twee escadrons uit elkaar geslagen; het derde kon zich terugtrekken op de hoogte rond de stad, in de richting van Almada, eene batery lichte artillerie met zich voerende.

Drie-en-vijftig man werden aangehouden en onmiddellijk ontpand; een twaalftal gewapende burgers die de opstandelingen vergezelden, werden door den kop gesneden. De verliezen der regelmatige troepen zijn 44 doden en 200 gekwetsten. De stad is rustig.

MADRID, 16 Mei. — In den namiddag heeft het escadron dat de Taag is overgetrokken, het vuur op de stad geopend; het bombardement heeft vele slachtoffers geëischt.

De regelmatige troepen zijn ter vervolging der muitelingen opgerukt; na een kort gevecht veroverden zij de kanonnen. De opstandelingen, ten getalle van drie honderd, zijn naar het zuiden opgetrokken.

Madrid, 16 Mei. — In tegenstelling met hetgeen eerst gemeld werd, is de admiraal bevelhebber van de «Vasco de Gama» niet in het gevecht op de place San Pedro gedood, maar werd gedood door een schot dat uit een venster werd gelost.

MADRID, 16 Mei. — Men telegrafieert uit Porto dat alles rustig is. Het garnizoen bezet de verschillende krijgskundige punten der stad.

MADRID, 16 Mei. — Het bijeenkomen der aanhangers van de monarchie die de grens overschreden hadden, is gemakkelijk uitgejaagd geworden. Te Coimbra is alles kalm. Te Lissabon werden een tiental personen aangehouden.

MADRID, 18 Mei: De «Mundo» ontving het volgend nieuws uit Lissabon: Het sein tot den opstand werd rond 3 1/3 ure gegeven bij middel van geweerschoten die in het midden der straat voor de kazerne gelost werden.

De in de haven liggende kruisers openden dadelijk het vuur en daarop volgde dadelijk eene fusillade langs alle kanten der stad.

Rond 4 ure drongen ruitierij, burgerwacht en artillerie langs alle kanten door de straten en openden het vuur op de muiters.

Hier en daar drongen dan heeren patrouillen in de kazernen om aan de soldaten vragen of zij zich niet gingen aansluiten bij de koningsgezinde muiters.

De gevechten duurden in de straten voort tot bij den middag en men had dan reeds veel gekwetsten binnen gebracht in

In het Buitenland

In Duitschland

De Amerikaansche nota

De nota der Vereenigde-Staten aan Duitschland naar aanleiding van de torpedering van de «Lusitania», is Zaterdag door den Amerikaanschen gezant te Berlijn in het Duitsch ministerie van buitenlandse zaken overhandigd.

In Holland

Algemeene dienstplicht

DEN HAAG, 18-5-15. — Aan de Kamer werd een rekest gezonden, vragende den algemeenen dienstplicht in te voeren.

In Engeland

Zeppelin boven Engeland

RAMSGATE, 19-5-15. — Een Zeppelin overvlog Ramsgate en wierp zes brandbommen. Ramsgate ligt op de Z. O. kust van Engeland.

In Frankrijk

Jeanne d'Arc herdacht

PARIS, 16 Mei 1915: Het feest van Jeanne d'Arc is te Parijs met vaderlandslievende betoogingen gevierd. Het standbeeld van de Maagd van Orléans was met bloemen getooid. Ook de Engelse kolonie had daartoe bijgedragen.

De handel

PARIS, 16 Mei. (Havas.) De «Daily News» verneemt uit Chicago, dat er groote fabrieken van potasch in Utah zullen worden opgericht, om zelf te voorzien in de behoefte aan genoemd artikel, dat ieder jaar ten bedrage van 50 miljoen franken

feiten des muurs, welks rug bijna gansch beladen was met jongens van verschillenden ouderdom.

Men kon aan dit verheugde en verwoorde volk niet bemerken dat er nijpende koude heerschte: hun wintergewaad en de bladerlooze Lindeboom mochten alleen doen vermoeden dat men zich in het gure jaargetijde bevond.

De kleeding van al degenen, die met handenwerk hun brood verdienen moesten, was bijna dezelfde. Een korte kolder of gesloten overkleed daalde hun slechts tot boven de knieën; hun gordel was van ruw getand leder, zonder tasje, toch bij velen met het knijf en nog bij meer anderen met ambachtgereedschappen, als tuweelen, hamers, handbijlen, pijnderhaken voorzien. Zij droegen gelijk alle andere poorters eene huik of kap van laken op het hoofd, en lakensche beenkousen, welke van in den schoen tot aan de lenden klommen.

De lieden van Ackerghem, van Boerhem en van andere parochiën van Buitenkuipe kon men meest allen herkennen aan zwarte en witte ruiten, die in hunne kousen tot de halve hoogte van het been gewerkt waren; groen, rood en bruin, alle hoog van toon, waren de verven, welke men in der mannenkleeding het meest bespeurde.

De vrouwen der ambachtslieden — andere waren er nu in de Byloke niet, — droegen eenen langen kolder van purper of blauw laken, die hun op de voeten daalde; een voorschoot van penewaaf en eene huik van rein wit linnen, in verschillende wijzen op en rondom het hoofd geplooid.

De derde uur sloeg op den toren der Abdij. Artevelde meende den Lindeboom te naderen, om den aarden stoel te beklommen en tot het volk te spreken, toen eensklaps, bij den ingang der Byloke, eene grootere vlotting zich onder de menigte deed bemerkten en van daar een verward gedruis van stemmen zich hooren liet. Het was de Overdeken der Neringen, Geeraart Denys, die met zijnen zoon Lieven het plein binnentrad en door de ambachtslieden met vreugde werd begroet. Dat deze poorter, die voor al te vrijmoedig spreken gebannen was, nu durfde terugkeeren, en onder de oogen zelve der Schepenen van Gent in de Byloke zich vertoonde, was voor hen een teeken van volksmacht en verlossing.

Alhoewel Geeraart Denys te voren niet zeer bemind was ja om zijnen barschen hoogmoed zelfs den hof van velen zich op den hals gehaald had, gaf de omstandigheid hem zeker gewicht in de oogen der menigte, en zij luichte als over eene zegespraak bij zijnen doorgang.

Wat driftten en gevoels in het hart van Geeraart konden wonen, mocht een denkend man gemakkelijk op zijn aangezicht lezen. Zijn oorhoofd was hoog, maar smal, evenwel wijd genoeg om, zoo niet grootsheid en vernuft, dan toch overweging en slimheid te bevatten; zijne kleine zwarte oogen, bijna altijd half gesloten, om den verigen, doch slinkschen kateblik te verhelen, spraken van valsheid en eigenbaat, terwijl zijne smalle lippen, door een zekere bestendige grijns of bitteren grimlach achteruitgetrokken, haast een verwaardheid liet

raden. Overigens was hij middelmatig van gestalte, trotsch van houding en gemaakt in woorden en gebaren.

In stede van tot op de plaats te gaan waar Artevelde met de voornaamste poorters zich bevond, drong Geeraart overal door de scharen der ambachtslieden, de handen van elken met gulhartigheid drukkende en aan ieder in 't bijzonder iets aangenaams zeggende.

Degenen die hem kenden en van zijnen vorigen hoogmoed niet onbewust waren, stonden verbaasd over zooveel heuschheid van wege den Overdeken. Er waren er zelfs die onder elkander spottend zeiden dat de ballingschap hem goedgedaan had.

Als hij bij de Wevers naderde, ontstond er een nieuw gejuich. Men groette den Deken luidruchtig van alle kanten en ontving met blijdschap zijnen handdruk. Geeraart Denys al deze bewijzen van volksheerlijkheid met eene zekere opgeblazenheid ingezameld hebbende, ging tot Artevelde gelijk iemand die zou willen zeggen: gij moogt beginnen!

De groot van Artevelde was vriendelijk, doch kort; hij had den Overdeken reeds op den middag gesproken. Nu vergenoegde hij zich met hem glimlachend eenige woorden te zeggen en ging onmiddellijk tot den Lindeboom.

Toen het Gentsche volk Jacob van Artevelde zag in de hoogte klimmen, en dat zijn ontzagwekkende oogslag het plein schoon te meten, vloog een lange roep van: «Heil, heil den Wijzen Man!» ten hemel op, en het duimde lang er de opgetogene menigte in hare troetelchins bedaarde.

het Arsenal, terwijl men overal riep: «Weg met den dictateur!» Hier en daar hadden eenige matrozen hunne schepen verlaten om zich bij de opstandelingen aan te sluiten en daarop werd aan boord geantwoord door het hijschen van de republikeinsche vlag.

President Arriago, de gebeurtenissen nemen hebbende per telefoon, is van Belem naar Lissabon geseind, vergezeld van een brigade der republikeinsche wacht.

Naar het schijnt was het de kruiser «Adamastor» die met het bombardement van Lissabon begonnen is, waarop een sterke groep burgers in de kazerne Oantara gedrongen is onder den kreet: «Love de Republiek!»

De republikeinsche wacht, in blok getrouwen gebleven aan de regering, had weliswaar de kruispunten van belang bezet en de massa uiteen gedreven, alhoewel er links en rechts bommen ontploften die uit de vensters der burgerhuizen geworpen werden.

Na den middag werd de kruiser «Vasco da Gama» naar een onbekende plaats gezonden met een gewichtige zending van den voorzitter der Republiek.

De klerikale samenweersdaders hadden op voorhand de spoorwegen, de telefoon- en de telegraafdraden vernield, maar dit heeft niet belet dat het garnizoen van Elvas spoedig naar de hoofdstad kon gezonden worden om de regering te beschermen.

De Spaansche ministers der zeevloot en der buitenlandsche zaken hebben met den opperminister in der haast een zitting gehouden en besloten dat Spanje voorloopig alleen zal tusschenkomen om in de maat van het mogelijke de in Portugal wonende Spanjaarden te beschermen.

In de Vereenigde-Staten

President Wilson en de Amerikaantoe vloot

NEW-YORK, 19-5-15. — President Wilson woonde de vlootenschouwing bij op den Hudsonstroom. Hij hield een aanspraak en zei: De vloot van de Unie stelt ons ideaal voor. De Unie streeft naar geen vergrooing van haar grondgebied.

IN BELGIE

Te Brussel

Onerlijke wisselaars

M. Lemonnier, d.d. burgemeester van Brussel, heeft aan al de posten der burgerlijke politiemacht het volgende bericht rezonden:

«Speculeerders hebben in de omgeving van Brussel een groote hoeveelheid nikkel opgehoopt. Er is mij verteld dat die ophooping, welke ernstig het handelsbedrijf belemmert, vernicht wordt in openbare instellingen als koffiehuisen, door personen die den stiel van wisselaar nitofenen zonder aangesteld te zijn.

Ik heb de oer te laten weten dat ik bevelen heb, strange maatregelen te nemen om dit trafiek te keer te gaan en dat ik desmoeds de huizen zal doen sluiten waar het wordt nitgeoeft.

Het ware te wenschen dat men overal zulke maatregelen nam tegen een misbruik dat niet alleen veel moeilijkheid toeweg brengt, maar daarenboven onerlijk is.

Provincie Gost-Vlaanderen.

RUPSENWERING

De Voorzitter van het Burgerlijk Beheer van Gost-Vlaanderen,

Gezien het Landelijk Wetboek van 7 October 1886;

Gezien artikel 1 van het koninklijk besluit doto 20 Januari 1887, genomen in uitvoering van gezegd Wetboek en dat de Gouverneurs der Provincien gelast te doen overgaan tot de vernieling der rupsen, hunne eieren, alsmede der netten of beurzen die haer tot nesten dienen;

1° Van 1 November tot 15 Februari;

2° Onmiddellijk na het bloeien der boommen;

BESLUIT:

Art. 1. — De eigenaars, pachters, huurders, vruchtgebruikers en andere bezitters, die hunne eigene erven of die van anderen bebouwen, zijn gehouden, bij hoogdringendheid en tot het einde der maand Juni 1915, een tweede rupsenwering te verrichten of te doen verrichten op de boomen, boompjes, hagen of heesters die zich op gezegde erven bevinden en dadelijk de bezeten of netten, die de nesten der rupsen uitmaken, te doen verbranden.

De ondernemers van het onderhoud der plantingen der wegen en der bevaarbare waterlopen zijn tot dezelfde verplichting gehouden.

Art. 2. — Bij gebreke, door de belanghebbenden, zich te gedragen, binnen het hierboven bepaald tijdstip, naar de schikkingen van het vorig artikel, zal er van ambwege overgegaan worden tot de rupsenwering ten koste der overtreders, op de bevelen van den Burgemeester, en dit ongeminderd de straffen waarmede bedreigd wordt bij artikel 7 van het Koninklijk besluit van 20 Januari 1887. (Boet van 5 tot 15 frank. Als er verzachtende omstandigheden bestaan, zal de boet kunnen verminderd worden, zonder dat zij in geen geval beneden één frank mag zijn.)

De kosten dezer verrichtingen zullen desgevallend ingevorderd worden door het plaatselijk Bestuur, als in zake van belastingen.

Art. 3. — Behalve de agenten en officieren der rechterlijke politie, zijn de Wegopzichters, de agenten van Bruggen en Wegen en die van den Technischen dienst der Provincie, alsook de agenten van het boschbeheer van den Staat gelast de inbreuken op de tegenwoordige verordening op te sporen en vast te stellen.

Art. 4. — De Burgemeester waakt op de juiste uitvoering der maatregelen voorzien door deze verordening die zal afgekondigd en aangeplakt worden in al de steden en gemeenten der Provincie.

Gent, den 28 April 1915.

FOKBER.

TE GENT

Bericht aan het publiek

Ter gelegenheid van Sinterklaas, zijn de burelen van het Provinciaal Hulp- en Voedingscomiteit, Lakenhalle, gesloten den Maandag 24 Mei.

De bakkers die zich dien dag moeten aanmelden, zullen hunne boni komen schalen

en hunne betalingen doen den Zaterdag, te beginnen van 2 uur 's namiddags (in de Lakenhalle).

De bakkers die gewoonlijk hunne goederen den Maandag aan de Voorhaven in ontvangst nemen, zullen dit moeten doen vóór 10 uur 's morgens.

(Medegedeeld).

Eene gemeene houding

«Het Volk» zet zijne propere ophitsende taktiek der darswerkers tegenover de stad Gent en de socialistische voort.

Zoo lezen wij in zijn nummer van Dinsdag:

DE WERKEN AAN PORT-ARTHUR — Het stilleggen en weer beginnen der delwerken aan de haven van Port-Arthur is niet zonder moeilijkheden gegaan. Zaterdag namiddag moesten honderden mannen op de werken den onderstand van het Nationaal comiteit ontvangen. Op zekere oogenblikken ontstond geweldig gedreum (gedrang), roodde de politie moest tusschenkomen. Zondag morgen stonden honderden darswerkers aan de Werkbeurs op de Hoogpoort hun toer van onderstanduitkeering af te wachten. De menschen waren nogal opgewonden. De socialistische schepen Lampons, die met den hoofdingenieur daar in rijtuig voorbij reed, werd geweldig nitgeschuifeld.

Volgens wij op eene lijst van Port-Arthurwerkers persoonlijk konden vaststellen, moeten nogal veel mislagen begaan zijn in het (zeer zeer te haastig) opmaken der fichen, die moeten dienen.

Dit stukje is boosaardig en vals, twee kwazelaars-specialiteiten overigens.

Er zijn geene moeilijkheden geweest bij het hernemen van het werk aan Port-Arthur. Alleen heeft het samenstellen der ploegen een zekeren tijd gevergd, wat niet belet heeft dat in een korteren tijd dan vier uren alle ploegen het gevergd minimum van 200 kruiwagens hebben gestort en de meesten het zelfs overschreden hebben, iets waarover wij gelukkig zijn en de werklieden proficiat wenschen.

Dat onze vriend Lampons in een rijtuig zittend met den hoofdingenieur, op de Hoogpoort — aan de Werkbeurs — geweldig is nitgeschuifeld geworden, is een nog grovere leugen.

Er is niet geschuifeld, niemand heeft een teeken van afkeuring gedaan.

Maar wij verstaan den domper geheel goed.

Is er niet geschuifeld, ehwel er moest geschuifeld worden zijn.

En deden de werkmenschen het niet, «Het Volk», zijn spijt niet kunnende opkroppen, probeert te schuifelen in hunne plaats.

De socialistische schepene moet seoveel mogelijk hatelijk gemaakt worden.

Dat is uwe rol, hé, vuilbaard uit d'Ondburg!

De verstandige werklieden zullen die verachtelijke houding streng afkeuren.

Dat er eenige mislagen begaan zijn in het opmaken der lijsten, dat is mogelijk en zelfs waarschijnlijk, omdat het menscheijk is.

Maar het is niettemin eene gemeene rol van alles in een verkeerd daglicht te stellen, om tegenstrevers te treffen.

Enfin, wat wilt gij er aan doen? Ons Heere moet zijn getal hebben, maar dommen en slechten heeft hij geheel zeker te veel.

GENTBRUGGE

DE STEUN VAN HET BEVOORRADINGSCOMITEIT

Zooals wij reeds schreven, was de gemeenteraad zinnens de inschrijvingen ten gemeentehuze te doen, voor het bekomen van steun van het nationaal voedings- en bevoorradingscomiteit.

De heeren van het hoofdcomiteit willen dat echter niet. De inschrijvingen moeten geschieden in de Snoekzaal. 't Is ook personeel van Gent die de inschrijvingen moet doen.

Wij begrijpen niet goed wat het hoofdcomiteit zoo doet handelen. Gentbrugge is eene vrijzinnige gemeente en zij wordt in 't hoofdcomiteit vertegenwoordigd door

een klerikale van 't zuiverste water. Die man heeft natuurlijk een hekel aan 't gemeentehuis. Maar dat het hoofdcomiteit dan toch een opartijdig lokaal aanduidde om de inschrijvingen te doen.

De organisatie van de inschrijvingen van 't hoofdcomiteit (Gent-groep) is ook zoo gebrekkig mogelijk.

Verleden week kwam eene groep bedienden om de inschrijvingen te beginnen. Als men een paar uren gewacht had, was het eene algemeene verwondering, daar sich niemand kwam aanbieden. Dan eerst werd men gewaar dat de plakbrieven niet uitgehangen waren!!!

Nu zijn er hier en daar eenige plakbrieven uitgehangen. 't Is alsof men met opzet zoo weinig mogelijk ruchtbaarheid geeft, om niet veel inschrijvingen te hebben.

De klerikalen zullen wel gezorgd hebben dat hunne vriendjes ingeschreven zijn.

HET VOEDINGSCOMITEIT

Ons liberaal college heeft het zoo aan boord gelegd, dat eene klerikale meerderheid in het werk der gemeentelijke voeding is.

Eenige klerikalen staan aan het hoofd van dat werk en handelen volgens hunne bekrompen begrippen.

Er gaat geene week voorbij, zonder dat deze heeren eene nieuwigheid vinden om de ongelukkigen moeilijkheden in den weg te leggen.

't Is nu niet voldoende dat de moeder om de soep komt, de vader wordt nu opgedrongen de soep af te halen, zoo niet wordt de onderstand afgenomen!

Dat men de kinderen belet om den onderstand te komen, is maar redelijk, maar als de soep door volwassenden in ontvangst genomen wordt, wie kan daar iets tegen hebben!

De klerikalen willen nu malgré sommige menschen vernederen, — die in gewone tijden welstand hebben, — door hun met eene kan soep door de gemeente te doen trekken. Zoo wordt de gemeentelijke voeding eene Armeekamer.

Vele ongelukkigen lijden nu liever gebrek dan deze vernedering te onderstaan.

Dat stelsel wordt nu ook maar in sommige keukens toegepast door een bediende van 't gemeentehuis.

Partijgenooten gingen naar andere keukens, om te zien hoe daar het reglement toegepast werd. In eene der keukens werd de soep door een klerikale dame aan de vrouwen uitgereikt. De katholieke dame, die onzen partijgenoot opgemerkt had, gaf uitleg waarom zulks geschiedde: al de moeders die den onderstand ontvingen waren... weduwen.

Dat er gelachen werd hoeft geen vertoog. Een ander partijgenoot die naar de keukens in den katholieken kring ging, zag daar ook dat 't nieuw reglement van geen kracht was.

't Is ook zeer eigenaardig, dat de aftrok van onderstand bijzonder groot is in de keukens van «De(n) Palm». In de keukens door klerikalen bestuurd, gaat het er zoo nauwgezet niet toe! Daar worden nooit bedienden gezonden om kaarten in te houden.

Van Sweden stelde in de commissie voor, tot driemaal toe, den onderstand te verhoogen, maar telkens werd het middel gezocht om den onderstand te verminderen.

De commissieleden tellen voor 't vijfde wiel aan den wagen. Er werd in de commissie met algemeene stemmen aangenomen korintenbrood te geven op 1 Mei. De klerikalen weigerden dat uit te voeren. Op goeden Vrijdag zonden zij echter fritvet naar de keukens om zonder vleesch soep te maken.

In de keukens van «De(n) Palm» werd het fritvet teruggezonden, en op kosten van den Propagandacub werd er vleesch gehaald. In andere keukens was dat 't geval niet; men oordeelde dus over de kwaliteit van de fritvet-soep!

In al de keukens wordt het alafelijk werk kosteloos gedaan. Mannen en vrouwen, waaronder er verscheidene zijn zonder inkomen, geven dien schoonen blijk van opoffering. Op 't gemeentehuis zijn eenige bedienden gekomen om eerst het inschrijven der kaarten kosteloos te doen. Zonder de commissie te raadplegen, hoorden wij later dat deze bedienden betaald worden.

Men was zelfs zinnens, een onzer partijgenooten die zooveel werk op 't bureau deed als de anderen, onder een dwaas voorwendsel van de vergoeding uit te sluiten. Als er dan nog een ondankbaar werk te doen was, werd het dien partijgenoot opgelegd. De anderen bleven achter de sohermen. 't Is niet natuurlijk niet tegen op, misbruiken uit te roeien; als socialistischen zullen wij steeds de eersten zijn, om alle bedrog te keer te gaan. Daar zijn wij fier op. Maar dat men toch niet met twee maten te werk gaat!

Ten andere, men verminderde den onderstand niet als men lange en anderen kant werk betaalt dat kosteloos kan gedaan worden; en men doet sulk vooral niet zonder de commissie, ingesteld door den gemeenteraad, te raadplegen.

Als laatste nieuws is nu eene nieuwe plagerij bedacht.

Al de ondersteunden zullen nu moeten teekenen op eene te bepalen plaats willen zij onderstand kunnen genieten. De vereenigden moeten eerst gaan teekenen naar hunne vereniging en dan naar Gentbrugge om te teekenen. Nadien mogen zij om hunne soep gaan!!!

Gaat men hier nog langer den spot met de ongelukkigen drijven?

Gaan de liberalen hier nog langer de klerikalen van alles meester laten?

Dat zullen wij binnen kort weten.

Aan den heer Burgemeester is geschreven opdat hij eene gemeenteraadzitting zou willen bijeenroepen met dagore:

«Verbeurdverklaring van de uitzonderingsreglementen van het gemeentelijk werk der Voeding;

«Vaststellen van het reglement van den onderstand en de controol, zoals zulks ingericht is in de stad Gent;

«Beperking der macht van de Voedingscommissie tot de uitvoering der besluiten van den Gemeenteraad.»

LANGS OM BETER.

Het comiteit van St-Vincentius-A-Paulo — klerikale eelmannen en barons — is nu op ronde in de keukens om onderstand te geven aan zwangere vrouwen. Elkeen verkeert in het gedacht dat deze onderstand zal gegeven worden door St-Vincentius-A-Paulo.

Na genomen inlichtingen blijkt het dat die onderstand gegeven wordt door het Nationaal Comiteit van voeding en bevoorradings.

Is dat hoofdcomiteit dan eene klerikale instelling?

Hoe komt het dat bedoeld comiteit zich richt tot barons en selmannen, armeers van St-Vincentius-A-Paulo, en dat het gemeentebestuur niet eens gekend wordt?

De kroon is nu op het werk gezet: De inschrijvingen voor onderstand worden gedaan in een katholieke lokaal en de bijzondere onderstand wordt uitgereikt door de bestuurders van eene klerikale weldadigheidsinrichting!

Wij vernemen dat onze vriend Arthur Verschraegen, lid van het hoofdcomiteit, die heeren eens op de vingers zal tikken.

Maar de klerikalen zijn er de meerderheid en wij kunnen niets meer doen dan protesteeren.

St-Amandsberg

Hulp aan de werkloozen

Het Comiteit noodigt de onvereenigde werkloze of half-werkloze werklieden, bedienden en ambachtslieden uit, zich te laten inschrijven voor den bijzondere steun.

Voorwaarden: 1) op 1 Mei 1915 16 jaar oud zijn; 2) in Juni of Juli ten minste 14 dagen gewerkt hebben; 3) werkloos of half-werkloos zijn en in nood verkeerend; 4) de gemeente St-Amandsberg bewonen; 5) zich aanbieden voorzien van trouwboekje of uittreksel uit bevolkingsregister en getuigschrijven van de werkgevers.

De inschrijvingen zullen aanvaard worden Donderdag 20 Mei van 3 tot 5 1/2 ure en Vrijdag 21 Mei van 10 tot 1 ure en van 3 tot 6 ure (uur van het gemeentehuis).

Te Oostakker

KLACHTEN

Om de werkloosheid eenigzins te keer te gaan, herstell men hier ook de wegen.

Verleden week hebben de lieden maar drie halve dagen mogen werken... omdat er geen geld was. De eene kreeg 3 fr., anderen 2,75; 2,50 en zelfs 2,25 fr., dit alles voor gelijk werk. En met dat weekloon moeten gezinnen van 8 tot 10 kinderen en vader en moeder voortdoen!

De chef van dat werk is de... onderpastoor, beroemd door zijn vlucht bij de komst van het duitse leger.

Natuurlijk dat hij bij het aanvaarden van werkkrachten aan zijne vrienden denkt; de anderen kunnen maar krevieren!

Dezelfde onderpastoor is ook zoowat de baas op het Gemeentehuis en de regeling der bloemverdeling is ook zijn werk. De bakkers moeten nu bloem en meel aan 52 fr. betaalen, dus 4 fr. meer buiten elders!

De onderseuning is ook gebrekkig. Over drie weken kregen menschen 10 kgr. pataten, en sedert dien, niets meer.

En in «De Gentenaar-Lengenaar» durft men schrijven dat men hier toch zooveel doet voor de armeelidens.

Deze weten het best!

Gevaarlijke inbrekers

TE ANTWERPEN

De politieagent Schoneveld heeft 's nachts een standje gekregen met een paar inbrekers, en waarvan hij eer haalt.

Op ronde zijnde, bemerkte hij in de Marckgravelen een onbekende, die juist een huis verliet. Deze ging eenige straten door om dan weer hetzelfde huis binnen te gaan. Ongemerkt was hij door den agent opgevolgd. Hij verloor het huis niet uit het oog en zag dan twee mannen het huis verlaten.

De agent ging op de twee mannen af en een was drager van een valies.

Hij vroeg hen wat het valies bevatte.

— Papieren, was het antwoord.

— Kom dan maar mee, dat zullen we op den «bureau» eens gaan nasien.

Beiden gingen mee. In de Lookaertstraat gekomen, haalde de kleinste van de twee een revolver voor den dag en koste twee schoten op den agent, waarop beide kwaaddeeners de vlucht namen, hun valies wegwepende.

Geluklijk was de agent door geen der schoten getroffen en liep op de kousen de dierven achterna.

Zoodra deze zagen dat ze in de Arthur Goemarelei gevaar liepen van ingehaald te worden, koste dezelfde kerel nog een schot op den agent, dat evenmin doel trof.

Steeds achtervolgd door den moedigen agent, liepen de twee bandieten recht in de val. De richting nemende der vestingen, werden ze ontvangen door de soldaten staande aan den post der draadloze telegraaf, ten einde de Van Ryswycklei, wier aandacht was gaande gemaakt door de geloste revolvergeschoten.

Beide bandieten werden door de soldaten in de kazerne opgesloten ter beschikking der overheid.

Een der aangehouden is zekere B, bijgenaamd «Den Toine». Zij moeten meerdere diefstallen op hun geweten hebben.

Zoo werden ze voor den diefstal eener mand zilverwerk in de 8e wijk aangeslagen, voor eenen diefstal op den Oever, een op den Mechelschensteenweg en ook in de Lemmestraat, opgezecht.

Het valies werd ook teruggevonden. Het bevatte een volledig stel dievengereedschap, waaronder een stal valsche sleutels, een breeksijer, eene lamp, een glasmeider, enz.

BINNENLAND

ANTWERPEN

ANTWERPEN. — Aanhoudingen. — Daar op het Zuid nog vele huizen zijn, waarvan de bewoners in den vreemde vertoeven, zoo is dit het geliefkoosd oord der dieven geworden.

Het huis Van Schoonbokestraat, 2, is nu bewoond. De bewoonster, Mej. Rieken, blijft in Engeland. Nu en dan komt een werkvrouw het huis eens bezichtigen. Zoo kwam deze Zaterdag morgen, rond half tien weer in huis, en bestatigde tot hare ontsteltenis, dat alle kassen op de bovenverdieping open stonden. Meteen hoorde ze een verdacht gerucht op het gelijkvloers en smelde zoo spoedig mogelijk de trappen af en de straat op, om aan de geburen haar wederbaren te vertellen.

Eenige oogenblikken nadien zag men twee kerels heel deftig het huis verlaten, maar zij werden op staanden voet door de werkvrouw achternagezet, die uit al hare macht begon te roepen: «Houdt de dieven!»

In hun bezit werden een partij Duitsche, Fransche en Hollandsche munt, eene kleine schilderij van Van Dyck, juwelen, neusjuwelen en eene groote partij dievengereedschap gevonden.

Beide dieven zijn in de Magdalenastraat, woonachtig. De eene is zekere V., 28 jaar, de andere zekere De B., 31 jaar oud. Deze laatste deed terstond volledige bekentenis. Hij bekende te zijn binnengedrongen langs den hofmuur en na eene ruit te hebben uitgesneden, braken beide alle kassen open.

De andere is een oud-veroordeelde, die tijdens de beschieting der stad in vrijheid werd gelaten. Hij verkeerde in banbreuk van waakzaamheid en moest in Mechelen verblijven. Beiden zijn ter beschikking van den procureur opgesloten.

De schilderijendiefstal op de Leopoldsllei. — Het onderzoek betreffende den schilderijendiefstal gepleegd in het huis van M. Servais, Leopoldsllei, 46, heeft nog niet veel opgebracht.

Door een persoon die nogal met het huis bekend was, zijn nu de onderwerpen van eenige der ontvreemde schilderijen kenbaar gemaakt.

Wij laten de beschrijving ervan volgen: eene schilderij eenige Engelen verbeeldende, eene tweede, een man met rooden hoofd, lang haar, witte kraag en zwarte frak; eene derde, voorstellende visch, kreeft en een citroen; eene vierde, voorstellende fersiergroenten en eene vaas met roode bloempjes; eene vijfde, een maasje met maagretjes; eene zesde, een bloemtuin met fruit, allen met de letters M. V. getekend; eene schilderij, weergevende eene kleine vrouw met zwart haar in streep en eene roode roos, deze is met den naam van Rosa getekend; eene achtste, voorstellende een man in het zwart gekleed; eene schilderij, aantoonende eene oude vrouw met witte kanten kap en neusdoek, enz.

Mogelijk dat men met deze gegevens op het spoor der dieven zal komen.

Moeilijke overbrenging van een moordenaar. — Zaterdag werd door de Duitse overheid, de misdadiger Frans Bogers, die beticht wordt van moord te Rozendaal, per auto naar de grens gevoerd. Onderwege, in de Kerkstraat, ter hoogte der Constitutiestraat, waagde de schurk nog eene poging om te ontsnappen, waarna hij gedeeltelijk gelukte.

De misdadiger liep in eenen gang, die op vercheidene achterhuisjes uitkomt, wat zonder twijfel door den kerel geweten was. Het batte hem echter niet veel, want de soldaten waren hem dadelijk weer op de hielen. Een schot werd zelfs gelost, waarbij de kerel in het been werd getroffen.

Goed geboeid werd de schurk verder naar de grens gevoerd, waar hij in handen der marsehausses werd overgeleverd.

GENT

«Jantje en Mietje»

De laatste algemeene herhalingen zijn op dit oogenblik gedaan, en alles voorlopig eene goede vertolking.

De decors zijn prachtig, schildersachtig, de kostumen zeer typiek; de figuratie staat vast; de spelers goed op de planken en begripen ten volle de uitbeelding hunner rollen. De electricien zorgt voor eene puike verlichting, die aan het tooneel een tooverachtig uitzicht zal geven. Kortom, zaterdag avond eerstkomend zal de eerste vertooning goed van stapel loopen en alles laat een ongemeenen bijval voorzien.

Gezinnen en gezellen, komt om uwe kaarten op voorhand, wilt ge zeker zijn van eene plaats. Komt zaterdag naar de eerste opvoering!

Prijzen der plaatsen: Voorrijen, 0,75. — Achterrijen en 1e galerij, 0,50. — Balcon, 0,40. — 2e Galerij, 0,30. — 3e Galerij, 0,25.

Weer een buitenkansje

Voor wie? Voor al diegenen die graag iets teeren iets meer willen kennen.

Veel wordt er gesproken over bacteriën, een soort spijltzame, microscopische diertjes die de besmettelijke ziekten overzetten; doch weinigen van ons kunnen er zich een bepaalden uitleg over geven.

De heer dokter A. J. J. Vandeveld, bestdruurd van ons stedelijk laboratorium, zal heden donderdag, om 4 ure Belfort, in de Boekertzaal van «Ons Huis», ons leeren wat Bacteriën zijn en hun gevaar.

Zijne wetenschappelijke les zal met talrijke proefnemingen gepaard gaan.

De heer Vandeveld is een knap redenaar. Hij is meester van zijn onderwerp en

SOPHIE

door
VRIJHEIDLOVELING

Haar kinderen had ze lief, bijzonderlijk Loultje, dien ze vaak bij zich hield zitten op een laag stoelken. De knaap zag haar verwonderd aan met zijne schrandere oogjes: hij vermoedde, dat het niet gesteld was met zijne moeder, zooals het behoorde te zijn:

— Waarom blijft gij hier altoos alleen? vroeg hij.

— Ik moet arbeiden, mijn lieveken, antwoordde zij, zeer naastig arbeiden om u te onderhouden.

Dat arbeiden bestond eerst in het trekken van pluk, totdat, ik weet niet meer hoe, Sophie op de gedachte gekomen was het kantkussen harer zuster uit te halen.

In hare jeugd hadden ze beiden, als vele hebbende meisjes te lande, uit liefhebberij speldwerken geleerd. Thans had zij het bewaard perkament van haar eerste kantie te voorschijn gebracht met de spelden en de kloksen.

Zieneken, die niet alleen in het bloemenmaken, maar ook in het Valencijsche kantmaken uitmuntte, had het

Overname verboden.

behandelt het zóó duidelijk dat eenieder hem begrijpen moet.

De groote bijval die hij bekam toen hij ons verleden maand over de melk gesproken heeft, bewees het.

Wij voorzien dus voor heden eene bomvolle zaal.

M. Van de Velde heeft niet alleenlijk de gave van velsprekendheid, maar schrijft even zeer gemakkelijk en begrijpelijk voor het volk.

De reeks artikelen, in ons blad verschenen, en een 17-tal wetenschappelijke brochuren van zijne hand, zijn daar een bewijs van.

Wat we echter betreuren is, dat zijne vlugschriften zoo weinig bekend zijn door ons volk, terwijl ze in den vreemde zeer gezocht en gewaardeerd worden.

In Amerika, bijvoorbeeld, worden zijne brochuren door het ministerie in de landstaal omgezét en onder het volk verspreid.

Waar vreemden zulk belang instellen, mag voor ons niet onverschillig zijn. Wij bevelen ze dus aan de kameraden, die al zijdig goed moeten beslagen zijn, zeer sterk aan.

Judex.

Aan de Vereenigde Katoenbewerkers

De leden welke zich tot hiertoe nog niet hebben laten inschrijven, worden vriendelijk verzocht naar het Sekretariaat te komen, vrijdag namiddag, van 5 tot 7 ure, voorzien van hun trouwboek en hun lidboekje.

Alle werklieden die in het werkverlet betrokken zijn, moeten zich laten inschrijven, deze van Jules de Hemptinne en Florida erin begrepen.

De niet ingeschreven werklieden zullen alle recht op onderstand verliezen.

Het Bestuur.

Stadsnieuws

— **BUITEN DE HEUVELPOORT.** — Maandag aanstaande (tweede Sinterdag) wordt door den Tooneelkring «Vrijheid door Broederschap» in het lokaal Zwijnaardschensteenhof, 165, eene prachtige tooneelvertooning gegeven. Deze zal bestaan uit «Marcel Femal» of de gevolgen eener ramp op zee, drama in 4 bedrijven.

Verleden zondag zijn wij reeds bij een deel der abonneuten van het vorige jaar geweest en hebben een goed onthaal genoten. Deze week en zondag aanstaande zal de ronde voort gezet worden.

Wij kunnen de partijgenooten tooneelliefhebbers niet genoeg aanraden zich intijds van kaarten te voorzien, daar deze een goeden afzet hebben. Wilt ge dus eene schoone plaats hebben, koopt uwe kaarten ten spoedigste.

Kaarten te bekomen in 't lokaal en bij de leden van den tooneelkring. Inkomprijs 25 centiemen. — Kinderen 20 centiemen. — Deuren open om 7 ure. Begin om 7 1/2 ure. (Belfort). — Een deel der winst is ten voordele van het werk der Stedelijke Voeding.

Soc. An. «Union» Merxam-Antwerpen

BERICHT AAN DE HANDELAARS

Groote aankomst van Axa, Merxam-Surfin.

Dépot: L. De Beule, Engelandgat, 1, Gent. Te Kortrijk: L. Van de Vijver, Hendrik Consciencestraat, n. 40.

— **AAN DE LEDEN DER HARMONIE VOORUIT.** — Daar wij onze medewerking toegezegd hebben aan 't Concert van 6 Juni ten voordele van de kunstzangers en zangeressen, en wij vier moeilijke muziekstukken, — Ouverture de Bizet, Casse Noisettes, Ballet de Thais en Scènes pittoresques, — hebben uit te voeren, doet het Bestuur een beroep op de muzikanten om regelmatig de vijf repetitien die ons slechts overblijven om onze stukken te bestudeeren, bij te wonen ten einde op dit concert eene gewenschte uitvoering te bekomen.

De repetitien hebben wederom zooals gewoonte plaats in «Ons Huis», om 8 ure.

Het Bestuur.

werk opgezet. En wonder genoeg, Camille toonde er nog gevatheid toe! Het was een zeer smal kantie met drie traliën en een langwerpige plat rondeken aan het topwerk: het heette 't blaarken, want de kleine kantjes dragen meest alle eenen naam.

Wat gelukkig denkbeeld was dat geweest! Camille legde er zich met ijver op toe, en wie het wilt, stellig, regelmatig kantie, over een blauw papier gevouwen, in de hand nam en afreide, zou nooit vermoed hebben, dat dit het voortbrengsel eener zinnelooze was, die bijwijlen nog hare kleederen aan stukken trok.

Het kantmaken is een eigenaardig werk: het werkt geestdrift als gold het een kunstgewrocht; het maakt vlijtig; want het moeten al zeer luie naturen zijn, welke met het kussen op den schoot ter naastigheid hoeven aangewakkerd te worden. Het is alsof de aanblik van al deze nog vol te stoppen speldgaatjes, het dooreenslingeren dezer fijne draden, waaruit men een bloemenweefsel ziet ontstaan, der kantwerkker tot een gestadigen spoorslag wordt om meer en meer, om sneller en sneller te arbeiden. Het eischt daarenboven eene bestendige oplettendheid. Wellicht is het die overspanning van het zenuwstelsel, welke, gepaard aan het onophoudend zitten, dit handwerk tot een der ongezondste, ofschoon der aangenaamste maakt, die er beslaan.

Wat er ook van zij, voor Camille was deze bezigheid eene weldaad, eene heilzame vondst.

— O, wat zijt gij naastig, zeide soms, binnenkomend, Sophie, als hare zuster nauwelijks opzag; en maseurken nevens

deze gezeten, antwoordde minzaam, de hand op Camille's schouder leggend:

— De juffrouw werkt altijd aldus, waar, mijne brave? en zij blikte met hare glansrijke oogen streelend de krankzinnige aan.

— Weet ge wat, sprak toen Camille verdraasd, de meisjes doen hare eerste communie te Paschen en ik moet zorgen, dat ze eenen kant rondom haren sluier hebben.

— Ziet ge wel, ze weet niet, dat de meisjes hare eerste communie doen! juichte maseurken.

— Waarom zou ik het niet weten? antwoordde snedig vrouw Montaine, verwonderd over die opmerking, ik zelve heb ze twee jaar geleden in de sacristij doen opteeken.

Indedaad het was zoo: de tweelingjes zouden eerlang voor de eerste maal tot de heilige tafel naderen.

Montaine had zuster Blondine verzocht zich wel te willen gelasten met het koopen der kleederen voor die pechtheid, en dit geschiedde op eenen zaterdag, als zij met een vroegeren trein dan gewoonlijk naar Gent was vertrokken. Nochtans had ze Sophie medegevraagd: het was zoo zonderling, zeide zij, daar alleen in die winkels te staan. En Sophie, die voor het blijgeestige nonneken een soort van eeredienst koesterde, voldeed gereedelijk aan dit verlangen en vergezelde haar, ofschoon zij het nauwelijks waagde een schuchteren raad in zake van stoffenkeuze en maaksel voor het costume der kinderen harer zuster te geven, en maseurken buiten kijf minder bevoegd in dit vak was dan zij zelve.

7 ure, algemeene repetitie. Den maandag solfeges voor de beginnelingen

MARKERING. — Om 8 ure, repetitie voor 1e en 2e bassen. Heraanleeren van Heksennacht van Paul Lebrun. — Op aller aanwezigheid wordt gerekend.

STAD BRUSSEL

LEENING VAN 1905

51e uitloting. — 15 Mei 1915.

129 Reeksen, of 32325 obligatiën uitkeerbaar te rekenen van 2 Januari 1916.

R. 50485 n. 22 uitkeerbaar met fr. 25.000
R. 125551 n. 19 » » 2.500
R. 18015 n. 15 » » 1.000
R. 70766 n. 12 » » 500
R. 116974 n. 1 » » 500

De volgende nummers zijn uitkeerbaar met 150 fr.:

R. 9875 7 R. 33140 9 R. 74134 25
R. 12454 7 R. 34741 12 R. 81014 20
R. 12454 18 R. 47896 23 R. 117043 23
R. 27387 11 R. 50272 21 R. 123551 4
R. 32160 20 R. 67162 10 R. 130283 22
R. 138801 15 R. 157197 10 R. 158807 6
R. 160265 13 R. 168769 20

Behalve de nummers hierboven aangeduid, zijn de volgende reeksen uitkeerbaar met 110 frank:

709	904	9254	9367	9539	7476
7916	8415	9193	9570	9875	10648
11747	12036	12454	15693	17847	18915
19613	20638	25013	25783	25955	27387
30333	32160	33140	33940	34252	34741
36555	38512	39614	40481	42444	43168
43692	43909	44027	44473	46001	47896
48668	50272	50456	50485	50910	52947
53355	56500	60621	61203	63692	63953
64611	67044	67162	70706	74134	75066
76539	76693	76727	79323	80468	81014
82203	83356	87380	89229	89855	89975
90312	94036	94306	95649	98586	100475
100763	102016	103690	105195	105998	106988
112394	113071	114399	116790	116946	116974
117003	117043	117818	117894	117950	119031
122973	123551	123838	127674	128217	128325
130283	130593	131540	132123	133812	134149
134188	138901	143362	143645	144395	145230
146079	146372	147377	151779	154872	155466
157197	158739	158807	160265	161200	162632
163015	167249	168789			

Cinema Vooruit

Ingang St-Pietersnieuwstraat

(Poort nevens den café)

Van af DONDERDAG 20 tot MAANDAG 24 Mei: Prachtig, Nieuw PROGRAMMA.

Bijzondere films met Vlaamsche opschriften, alle komende van Amsterdam:

1. Het dal van Chevreuse, leerrijk.
2. De Vrouw van den laafard, drama.
3. De nieuwe kamerjuffrouw, komiek.
- 4-5. NELLIE, DE HEUWENTEMSTER, groot sensationeel drama met hoog spannende handeling in 2 deelen.
5. Julo heeft lachkramp, komiek.
- 7, 8, 9 en 10. TURI, DE LAPLANDER, Interessante schets uit het familieleven der Nomaden van het hooge Noorden, in 4 deelen.
11. Suzanne en de oude heeren.

Met dat prachtig programma uitsluitend met vlaamsche opschriften, Donderdag 20 Mei vertooning in de Groote Zaal.

Alle dagen genummerde kaarten te bekomen.

Ingangprijs: 20 centiemen volwassenen; 15 centiemen kinderen.

Wie eene buitengewone vertooning wil bijwonen koope zijne kaarten op voorhand. Alle dagen vertooning in de onderzaal. Deze week wordt tweemaal het programma vernieuwd.

Beide programma's zijn met vlaamsche opschriften alleen.

XXXVI.

Het nonneken had trouwens hare heerschappij over gansch het huisgezin weten uit te breiden. Eerst gaf Montaine toe, omdat hij meende, dat haar verblijf te zijneert kort van duur moest wezen; omdat dit verblijf hem voor het oogenblik onontbeerlijk scheen, en hij nog niet hare bedreiging van heengaan vergeten was.

Thans had zij om zoo te zeggen het bestuur der zaken in handen genomen: zij had er wortel gevat. Het was maseurken, die in de afwezigheid van den brouwer, de door hem op wit papier geteekende quantiteiten invulde, als er volk betalen kwam; het was maseurken, die aan de klanten vroeg, wat ze drinken wilden; het was zij, die aan de meid geld gaf voor de boodschappen en — figuurlijk gesproken — de spijkaart van den dag opstelde.

— Ik keer er mijne hand niet voor om, ik ben niet jaloersch van haar meesterchap, zei Marie met slecht verborgen vrom tot de knechten in de keuken, op die wijze geraak ik van alle verantwoordelijkheid af; er is, mijne waarheid, zulk voordeel niet aan eens andersmans geld te bestieren, er is niets dan ondank aan vrom.

Zij kon het echter niet verkroppen; en hoewel zij met maseurken geene eigenlijke geschillen had, zoo nam zij soms in hare ontevredenheid tot prullen, dagen achterleen, hare toevlucht. Ook zette zij haren heer in het geheim tegen de non aan:

— Zij snuistert in uwe handboeken, als

VERMAKELIJKHEIDEN

NEDERLANDSCH TOONEEL. — Donderdag 20 Mei, om 7 uur (Belfort): «Spoken» van H. Ibsen.

Zondag 23 Mei, om 7 uur (Belfort): «Het Offerlam», blijspel in 3 bedrijven van Oskar Walther en Leon Stein.

— **LEDEN VAN «VOORUIT»** koopt al uwe benodigdheden in uwe winkels. Dan zorgt gij voor een grooten deel en een goed pensioen in uwenouden dag.

Société anonyme des HOTELS ET CAFES-RESTAURANTS «GANDA»

17-19, Rue Digue de Brabant, Gand

CONVOCAATION

M.M. les actionnaires sont priés d'assister à l'ASSEMBLEE GENERALE EXTRAORDINAIRE qui se tiendra le Samedi 5 Juin 1915 à 4 heures de relevée (heure Beffort) au Siège Social «HOTEL GANDA», Rue Digue de Brabant, 17, à Gand.

ORDRE DU JOUR

1re Résiliation éventuelle de tous contrats ayant trait aux emplois prévus à l'article 24 des Statuts et à l'8de du paragraphe 5 de la délibération de l'Assemblée générale du 26 juin 1914 (Direction et Comptabilité).

2de Modification de l'article 27 des Statuts en ce qui concerne la répartition des bénéfices et éventuellement mesures à prendre en ce qui concerne les parts de fondateurs (deuxième séance faisant suite à l'Assemblée générale du 14 mai 1915).

3de Modification de l'article 24 des Statuts et du 8de du paragraphe 5 de la délibération de l'Assemblée générale du 26 Juin 1914.

4de Fixation des émoluments des commissaires conformément à l'article 64 de la Loi.

5de Election d'un administrateur en remplacement de Monsieur Charles Bever.

6de Divers.

Pour assister à cette assemblée les actionnaires devront déposer leurs titres au siège social cinq jours au moins avant l'Assemblée (article 32 des Statuts).

Le Conseil d'Administration.

N.B. Le Conseil insiste sur votre présence INDISPENSABLE à cette IMPORTANTE REUNION.

DE OORLOG

is geene reden om uwe rechten niet te doen gelden in erfenis, echtscheiding, slechte betalers, huispacht, werkongevallen, zijt gij gestraft: wilt gij genade, enz. Raad! kosteloos van 8-11 ure en 3-5 ure. 's Zondags van 8-11 ure: Matthijs, Zandberg, S. te Gent.

Koelmagazijn Vooruit

NIJVERHEIDSLAAN, GENT

Allerbeste KOLEN

TE HUIS BESTELD: fr. 38.00 de 1000 kgr.

fr. 1.90 de zak van 50 kgr.

AAN 'T MAGAZIJN: fr. 34.00 de 1000 kgr.

fr. 1.70 de zak van 50 kgr.

gij uit zijt, of er is weeral een gekomen, van den onderpastoor of den coadjutor sprekend, zij zullen hier eindelijk nog thuis liggen.

Sedert maseurken daar eene zooge noemde zieke verzorgde, kreeg deze indedaad van tijd tot tijd het bezoek van den onderpastoor; en de coadjutor, getrouw aan zijn grondbeginsel de bedroefden te troosten, kwam ook een woord van bemoeiding aan de arme krankzinnige brengen.

Montaine kon er niets aan doen: — Wie een nonneken in huis neemt, moet kerkeloop en priesterbezoek dulden, dacht hij; maar hij hield daar toch niet van.

— Er zijn dezen morgen twee Gentsche armenzusterkens komen bedelen, ze zijn heel Zompelgem rond van deur tot deur geweest. Ik geloof, dat de onze — zij noemde zuster Blondine geringschattend aldus — haar ook geld heeft gegeven, deelde Marie hem eens mede, terwijl hij in de keuken van schoensel verwisselde.

Dat was van zijn geld, hij wist het; maseurken gaf hem rekening tot den laatste centiem over de gedane uitgaven der haar toevertrouwde sommen, doch maakte er geen bezwaar in willekeurige aalmoezen te verspreiden of kleine verkwispingen tot een kerkelijk nut te doen, zonder hem oorlof te vragen of te onderzoeken in hoever hij zulks billijkte.

— Gentsche zusterkens, herhaalde Montaine, een ontevreden gelaat aannemend, omdat het hem indedaad tegen viel en hij gaarne, ten einde met eenieder wel te staan, zijne medesprekers gelijk gaf, hebben wij geene armen genoeg op Zompelgem?

(Wordt voortgezet.)

TE HUREN. — Schoon burgershuis met grooten hof: Hundergmschen steenweg, 3 (Wanande). — Zich te bevragen: Hundergmschen steenweg, 108, Meirelbeke.

DOOR STERFGEVAL. — Over te nemen 't oud gekend cigaren magazijn «Edith» Koesteraat nr. 30 te Gent. Voor de conditien zich te wenden iij Nctaris Maestlinck, Frère-Orbanlaan, n. 17, te G. t.

OVER TE NEMEN in zeer voordelige conditien, Café Billard, wel gekant en zetel van verscheidene maatschappijen. Geen openingstaks. 102, Lange Violettenstraat, Gent. 3097

Voor uwe publiciteit, reclamen, schikderen van letters, ahangboorden, reklaamwagens, enz. wend U tot de firm

«LE RAPIDE»

Syndikaat der Versierders

Rocde Torenstraat, 7, GENT

of Zondernaamstraat 34

Schilder- en Versieringswerken

Algemeene Onderneming

HET SYNDIKAAT VAN HANDELAARS

IN BIEREN OF FLEESCHEN

vakvereeniging gevestigd te Gent in zitting

17 Mei 1915,

Aangezien den onuitstaanderen toestand waarin de Brouwerij zich bevindt door de buitengewone dure prijzen van mout, waardoor zij het bier moet opslaan, heeft besloten:

Eene VERHOOGING VAN PRIJS per flesch van 2 centiemen op enkel en 3 centiemen op dubbel te eischen.

Deze verhooging van prijs zal toegepast worden van af heden 20 Mei.

Het Bestuur.

GEHEME ZAKKEN

De WITTE CAPSULEN VAN D. DAVIDSON geven radiaal sneller werkverlooting, op allen onderdomen en bijbelde gestrochten, alle soorten en maten, tusschen de Waterkranten, Lokaal en Nieuw, zoals Uitlooiingen, Witten, Verkleuren, Pissuissverontreinigen, Lencopijnen, Steen, tragele, rijnlijte of brandende Water, Speen, Noot, geene mislukking; zelfs bij de onderlijnen en in de eerste gevallen, 240 fr. de doos Apollinaire, 15, rue des Croisades, Brussel. Depot in Gent: De Moor, 23, Belfortstraat; Antwerpen: 63, Mercatorstraat.

Laat uw drukwerk vervaardigen in de «Volksdrukkerij» Hoogpoort, 29, Gent.

Schiedzakken

met of zonder handvat in de VOLKSDRUKKERIJ Hoogpoort, 29, Gent.

Nationaal Hulp- en Voedingskomiteit

Verordening

nopens de inrichting van den Onderstand en de Bescherming der Werkloozen van Oost-Vlaanderen

Om de rampzalige gevolgen van de buitengewone werkloosheid, uit den oorlog gesproten, te vermijden, heeft het Nationaal Hulp- en Voedingskomiteit besloten door tussenkomst van de provinciale komiteiten een dienst van tegemoetkoming in te richten voor al diegenen, die, ten gevolge van den oorlogstoestand, in de werkelijke onmogelijkheid zijn van te werken en daardoor in nood verkeerden.

Het Provinciaal Hulp- en Voedingskomiteit heeft, om zijne tussenkomst te verzekeren, een Provinciaal Komiteit voor Hulp en Bescherming aan Werkloozen vormt, en zal plaatselijke komiteiten vormen, die zullen voor doel hebben, onder zijne leiding en toezicht, de hierna bepaalde maatregelen uit te voeren.

I. PROVINCIAAL KOMITEIT. — PLAATSELIJKE KOMITEITEN

Art. 1. — Er zullen plaatselijke komiteiten aangesteld worden in de gemeenten, die, ofwel 1/10 van den onderstand aan de werkloozen, op de hierna bepaalde basis toegekend, ten hunnen laste zullen nemen, ofwel aan deze plaatselijke komiteiten een gelijkwaardig subsidie zullen toestaan, dat hen zal toelaten de geheelheid van den onderstand rechtstreeks aan den werklozen te geven.

Art. 2. — De plaatselijke Komiteiten zullen, onder het toezicht van het Provinciaal Komiteit en eventueel van de gewestelijke Komiteiten den inwendigen dienst van onderstand inrichten. Zij zullen namentlijk de lijsten der ondersteunde werkloozen dagelijks bijwerken, denzelfden den onderstand uitdeelen, de misbruiken beteugelen, alle nuttige initiatieven nemen. Ze zullen hunne inlichtingen en voorstellen aan het Nationaal Komiteit overmaken door tussenkomst van het Provinciaal Komiteit of van de gewestelijke Komiteiten, daar waar deze bestaan.

Art. 3. — Het Provinciaal Komiteit verzamelt de inlichtingen en vult de plaatselijke Komiteiten, onderzoekt de uitvoeringsmaatregelen door de plaatselijke Komiteiten getroffen, oefent toezicht over hunne toepassing, stelt de voorstellen voor onderstand, aan het Nationaal Komiteit gericht, op, verdeelt de gelden tusschen de plaatselijke Komiteiten, verwerkt het initiatief en beteugelt de misbruiken.

Het roept de aandacht der plaatselijke en gewestelijke komiteiten op het karakter van dezen onderstand. Hij is het gevolg van een private onderneming en kan diensovereenkomst aanspraak geven tot een recht ten voordele van den werkloze.

Het wijst er verder op, dat het geen de minste waarborg heeft voor wat betreft het bedrag der sommen, die wekelijks ter zijner beschikking zullen gesteld worden, noch voor wat betreft de tijd gedurende dewelke den onderstandsdienst zal kunnen in werking zijn.

Hieruit volgt dat het zou kunnen voorkomen, dat het Komiteit in de noodzakelijkheid verkeert het bedrag van den onderstand te verminderen, den uitreikingsdienst te schorsen of zelfs af te schaffen.

Maken deel van het Provinciaal Komiteit:

MM. Arthur Ligy, voorzitter, Eduard Anseele, Eugène de Hemptinne, Rodolf De Saegeher, Georges Eeckhout, Gustaaf Eylembach, August Huyshauwer, Maurits Lippens, Albert Mechelynck, Alfred Vander Stegen, Louis Varlez, leden, en Victor Vermast, sekretaris.

Gezien de sommen die voor het oogenblik te zijner beschikking gesteld worden, heeft het Provinciaal Komiteit voor Hulp en Bescherming aan de Werkloozen, namentlijk voor wat het vaststellen van den onderstandsrooster en van den nood betreft, de volgende schikkingen getroffen:

II. DE ONDERSTEUNDE WERKLOOZEN

Art. 4. — Vallen onder toepassing van de tegenwoordige bepalingen: de gedeeltelijke en volledige werkloozen, werklieden, ambachtlieden en bedienden van nijverheid en handel, van beide geslachten.

Is gedeeltelijke werkloze deze, die, ten gevolge van de crisis uit den oorlogstoestand gesproten, nu in 't algemeen een kleiner loon trekt dan datgene dat hij vóór den oorlog ontving.

Art. 5. — Er zal geen onderscheid gemaakt worden tusschen de werkloozen:

a) die tot de bijzondere nijverheid of tot de openbare diensten behooren;

b) die hun werk in 't werkhuis of ten huize uitoefenen;

c) die deelmaken of niet van verenigingen, welke ook hun aard zij.

Art. 6. — Onderstand zal slechts kunnen verleend worden aan de werkloozen, die zich in de volgende voorwaarden bevinden:

1. minstens 16 jaar oud zijn;

2. door de oorlogsschikkingen, beroofd zijn van den arbeid waarvan zij vroeger leefden;

De werkloze zal daarom moeten bewijzen dat hij ten minste 14 dagen in den loop der maanden Juni en Juli 1914 in handel of nijverheid gewerkt heeft, of dat hij door ziekte, seizoenwerkloosheid, staking, lock-out of vastgesteld ongeval daarvan verhinderd was.

3. thans in nood verkeerden.

Art. 7. — Zullen geen onderstand bekomen:

a) de werklieden in lock-out of werkstakingen betrokken;

b) de werkloozen die weigeren, zonder aanneembare redenen het werk dat hun is aangeboden te aanvaarden.

Het Plaatselijk Komiteit dat den onder-

stand toekent, zal zich dienszake aangaande richten, niet enkel naar den beroepsaanslag van den werkloze en de gewone werkvoorwaarden, maar ook naar de noodwendigheden van den huidige toestand, die en van patronen en van werklieden eene grotere krachtsinspanning vergt.

Het zal insgelijks, voor wat het loon aangaat, de economische voorwaarden der onderneming in acht nemen.

Indien het aangeboden werk slechts een tijdelijke of gedeeltelijke bezigheid verschaft, zal de onderstand mogen oorlooppig geschorst of evenredig verminderd worden, al naar billijkheid.

III. DE NOOD. — DE ONDERSTAND

Volledige werkloozen

Art. 8. — Om den noodtoestand, hoofdzakelijke voorwaarde voor den steun, te bepalen, zal men rekening houden van:

1. het geheele gezin (hoofd van 't huisgezin, echtgenoot van den werkloze zonder beroep, getal zijner kinderen onder de 16 jaar die met hem inwonen);

2. de voorwaarden van bestaan eigen aan de plaats;

3. de beschikbare geldmiddelen van den belanghebbende.

De behoefte kan evengoed het gevolg zijn van de onbeschikbaarheid als van het gebrek van spaarpenningen; het bezit van de woning sluit de behoefte niet uit.

Art. 9. — Zullen, volgens deze principes, aanzien worden als niet verkeerende in den noodtoestand, die het toekennen van onderstand wettigt: de personen die deelmaken van huisgezinnen, samengesteld zoals onder art. 8 bepaald wordt en welke wekelijks de volgende inkomsten hebben:

Ongehuwde werkloozen: Gemeenten van min dan 10000 inwoners 6,00 fr.; gemeenten van 10000 tot 50000 inwoners 7,00 fr.; gemeenten van meer dan 50000 inwoners 8,00 fr.

Gezin zonder kinderen: gemeenten van min dan 10000 inwoners 7,50 fr.; gemeenten van 10000 tot 50000 inwoners 9,00 fr.; gemeenten van meer dan 50000 inwoners 11,00 fr.

Gezin met drie personen: gemeenten van min dan 10000 inwoners 9,00 fr.; gemeenten van 10000 tot 50000 inwoners 11,00 fr.; gemeenten van meer dan 50000 inwoners 13,00 fr.

Elk kind, dat in het gezin en ten zijnen laste leeft, vermeerderd deze maxima met 1 frank.

Moesten de gelden die aan de plaatselijke Komiteiten overhandigd worden, niet toereikend zijn om den onderstand te verleen volgens de schikkingen van deze verordening, dan zal de onderstand verminderd worden door het verlagen van den onderstandsrooster met 1 frank en door het uitsluiten van diegenen, wier inkomsten het aldus vastgestelde cijfer overtreffen.

Art. 10. — Als inkomsten worden aanzien:

a) het loon, de winsten of wedden, die de leden van 't gezin verdienen;

b) de inkomsten der goederen, die ze bezitten;

c) de voordeelen die zij van anderen ontvangen.

Art. 11. — Het Plaatselijk Komiteit zal eventueel de werkboekjes, de verklaringen van den patroon, de polis van verzekering tegen ongevallen of andere bewijsstukken doen voorleggen, zonder echter het bestendige Kontrole, de rechtstreeksche onderzoeken, enz., te verwaarlozen.

Art. 12. — De wekelijksche onderstand zal voorlooppig en voor zooveel de gelden het toelaten, volgens hieronderstaande basis berekend worden:

1. Ongehuwde werkloze: 3 frank.

Deze steun zal ook mogen toegekend worden aan de werkloozen, meer als 16 jaar oud, zelfs als zij nog in het ouderlijk huis wonen.

2. Werkloze, hoofd van het huisgezin:

a) 3 fr. voor hem zelf.

b) 1 fr. 50 voor zijne echtgenoot huisvrouw of, zoo deze niet bestaat, voor den persoon der familie, die onder hetzelfde dak woont en die haar vervangt (voor zooveel zij niet zelf als werkloze onderstand geniet).

De werkloze echtgenoot zal denzelfden onderstand als den ongehuwde werkloze kunnen bekomen.

c) 50 centiemmen per kind onder de 16 jaar, dat bij zijne ouders inwoont en niet werkt.

Indien onderstand en inkomsten te zamen geteld de maxima-cijfers van den nood, die onder art. 9 vastgesteld zijn, overtreffen, dan zal de onderstand verminderd worden zodanig dat hij in geen geval deze cijfers overschrijft.

GEDEELTELIJKE WERKLOOZEN

Art. 13. — De bepalingen van art. 8 tot 12 zijn toepasselijk voor de gedeeltelijke werkloozen; evenwel, ten einde het voortzetten en het hernemen van den arbeid te verzekeren en volgens den onderstandsrooster hieronder vastgesteld, zullen al de cijfers van de noodladder onder art. 9 bepaald, met 5 fr. vermeerderd worden.

Art. 14. — De gedeeltelijke werkloze, die wekelijks geen 5 fr. verdient, is met den volledige werkloze gelijk gesteld, en denzelfden onderstand mag hem toegekend worden (ongehuwde werkloze: 3 fr. Familiehoofd: 3 fr. + 1,50 (vrouw) + 0,50 fr. voor ieder kind, min dan 16 jaar oud).

Indien het loon 5 fr. per week overtreft,

zal de onderstand verminderd worden met 0,50 fr. per frank of met 0,25 fr. per 0,50 fr. loon meer ontvangen. Het plaatselijk komiteit zal vaststellen welk van deze beide cijfers zal aangenomen worden.

Voor de toepassing van deze schikking zal men eerst de som van den onderstand, die aan den werkloze zou toekomen als ongehuwd persoon of als familiehoofd volgens art. 17, berekenen; de geleidelijke vermindering zal daarna op het totaal gedaan worden. (Bijlage.)

Moesten de gelden die aan de plaatselijke Komiteiten overhandigd worden, niet toereikend zijn om den onderstand te verleen volgens de schikkingen van deze verordening, dan zal de onderstand verminderd worden door het verlagen van den onderstandsrooster met 1 fr. en door het uitsluiten van diegenen, wier inkomsten het aldus vastgestelde cijfer overtreffen.

IV. HET OPMAKEN DER LIJSTEN VAN ONDERSTEUNDE WERKLOOZEN. BOEKJES.

Art. 15. — Het Plaatselijk Hulpkomiteit maakt de lijsten der werkloozen, volgens de hierboven vermelde bepalingen, op. Daartoe, zal het Plaatselijk Hulpkomiteit de medewerking van de Werkbeurzen, de Werklozenfondsen, de Beroepsverenigingen, de maatschappijen van werkmanswoningen, de inrichtingen van vooruitzicht, die thans nog in werking zijn, inroepen.

Eventueel zullen aan het Plaatselijk Hulpkomiteit personen behorende tot de nijverheid, tot den handel, tot de arbeidersinrichtingen, beroepsverenigingen en mutualiteiten toegevoegd worden: DE VERTEGENWOORDIGING DER VERSCHILLENDE PARTIJEN ZAL STEEDS GEBIEDIG WORDEN.

Art. 16. — De ondersteunden zullen ingedeeld worden volgens de inrichting, die hun den onderstand moet overhandigen: die centralisatie heeft voor doel te beletten dat personen meermalen op de lijsten voorkomen. Die lijst zal opgemaakt worden onder den vorm van een nominale staat.

De lijst moet dagelijks zorgvuldig bijgewerkt worden, daar het getal der werkloozen steeds verandert. Ze zal bij elke opschrijving aan 't Provinciaal Komiteit voor Hulp en Bescherming aan de werkloozen, eventueel aan het gewestelijk komiteit en aan hunne afgevaardigden, overhandigd worden.

Art. 17. — Al de inlichtingen betreffende den toestand van den werkloze en van zijn gezin zullen op een fiche aangegeekend worden; deze zullen bewaard worden in een middenlokaal, waar de Komiteiten, onder art. 16 vermeld en hunne afgevaardigden ze zullen kunnen inzien.

Art. 18. — Iedere persoon, die onderstand ontvangt, zal zich moeten voorzien van een eenzijdigheidsboekje, dat ter plaats zal afgeleverd worden, en waarop de toegekende onderstand zal worden aangeduid.

De wijzigingen in den toestand van den werkloze en van de zijnen, zullen er op worden aangegeekend. Dit boekje zal bij elke opschrijving van de afgevaardigden van 't Provinciaal Komiteit, van het gewestelijk komiteit of van het Plaatselijk Komiteit moeten vertoond worden.

Art. 19. — De klachten nopens het toekennen of weigeren van den werkloosheidssteun zullen ondervorpen worden aan het Plaatselijk Komiteit, dat de beslisse daarentrent mag overdragen aan een Komiteit dat definitief en zonder beroep oordeelen zal.

V. VORM VAN DEN ONDERSTAND. — WARENBONS.

Art. 20. — Het bedrag van den werklozensteun zal door de Plaatselijke Hulpkomiteiten rechtstreeks aan den werkloze uitbetaald worden, hetzij in natura, hetzij in bons van waren. Het Plaatselijk Komiteit heeft het recht dienszake aangaande de noodige schikkingen te nemen.

Art. 21. — De bons moeten het geheele bedrag van den onderstand, door het huidige reglement voorzien, behelzen. Zij zullen alleen mogen gebruikt worden, indien de gemeente ook deze manier van betalen aanneemt voor wat betreft het tiende dat ten haren laste blijft.

Het Plaatselijk Komiteit zal te zamen met het Gemeentebestuur bepalen op welke wijze dit 1/10 zal terugbetaald worden.

Art. 22. — Het Provinciaal Komiteit stelt ter beschikking van de Plaatselijke Komiteiten bons van waren van 25 en 50 centiemmen, in ruiling van dewelke de werklozen zich etwaren en andere waren zullen kunnen doen afleveren.

De Plaatselijke Komiteiten mogen deze bons slechts in omloop zenden wanneer zij er een teeken, dat door het Provinciaal en door het Plaatselijk Komiteit aangenomen is, opgedrukt hebben. Zonder dit merk zal de bon van geener waarde zijn.

Art. 23. — De bons zullen geldig zijn in al de magazijnen der Provincie Oost-Vlaanderen voor het aankopen van etwaren en dingen, dienende tot onderhoud of voeding van het huisgezin.

Zij zullen alleen ter uitbetaling kunnen worden aangeboden bij het plaatselijk Komiteit, waarvan zij het kenteken dragen.

Art. 24. — De bons zullen niet mogen dienen tot het aanschaffen van alcoholische of gegiste dranken, noch tot de betaling van vertooningen of welk andere vermaken.

Art. 25. — Het schacheren of voortverkoop van bons is verboden.

Art. 26. — De werkloze, die deze bons zal gebezigd hebben voor een aankoop of een verbruik, dat is verboden, zal van den werkloosheidssteun beroofd worden.

De handelaar, die bedrog pleegt, zal zich alle betrekking met het Plaatselijk Komiteit, zien onttrekken.

De bons, die tot een ongeoorloofd gebruik gediend hebben, zullen vernietigd worden; indien ze reeds uitbetaald zijn, zal hun bedrag terugbetaald moeten worden.

Art. 27. — Het Plaatselijk Komiteit beslist onwedersprekelijk over al de klachten, waar-

toe het bedrieglijk gebruik van de bons zal aanleiding gegeven hebben.

VI. UITREIKING VAN DEN ONDERSTAND

Art. 28. — De onderstand zal aan den werkloze, die van hierna vermelde organismen deel maakt door tussenkomst van de zelfden worden uitbetaald, tenzij het Provinciaal Komiteit er anders over beslisse: zullen slechts in aanmerking komen de leden die vóór 1 September 1914 van deze maatschappij deelmaakten.

Deze organismen zijn:

- 1° de gemeentelijke of tusschengemeentelijke Werklozenfondsen;
- 2° de Beroepsverenigingen;
- 3° de Mutualiteiten;
- 4° de maatschappijen van werkmanswoningen.

Indien een werkloze van verscheidene dezer inrichtingen deelmaakt, zal hij ingeschreven worden op de uitdelingslijst van het Werklozenfonds, als hij er deel van maakt; zoo niet, op de lijst naar zijne keus.

Art. 29. — Het Plaatselijk Komiteit zal een bijzonderen dienst inrichten voor het uitdelen van den onderstand aan de werkloozen, die bij geen enkele vereniging zijn aangesloten, alsook voor dezen die niet vóór 1 September 1914 ingeschreven waren, in beroepsvereniging, mutualiteit of maatschappij van werkmanswoningen.

Indien een algemeene uitdelingsdienst bestaat of ingericht wordt, zullen maatregelen genomen worden opdat de werklieden bij hooger aangeduide inrichtingen aangesloten, dan hun toegekenden onderstand in een of meer verschillende lokalen zouden kunnen ontvangen.

Art. 30. — De werkloosheidssteun zal minstens een maal in de veertien dagen worden overhandigd; de werkloze moet zich persoonlijk aanbieden, voorzien van het identiteitsboekje, waarop den onderstand zal worden ingeschreven; hij zal al de bewijsstukken, die het Plaatselijk Komiteit noodig acht, moeten voorleggen.

De afgifte van den onderstand zal worden bewezen door de handtekening op een aftekeningslijst gelijkvormig met de inschrijvingslijst, of door alle andere zekere middelen van toezicht.

Art. 31. — De leden van Werklozenfondsen, Beroepsverenigingen, Mutualiteiten en maatschappijen van werkmanswoningen moeten zich, zooals de werkloozen die door het plaatselijk Komiteit zelf behandeld worden, aan dezelfde toezichtmaatregelen onderwerpen.

De aftekeningslijsten en de stuks die de afgifte van den onderstand aan deze verenigden bewijzen, zullen nagezien worden door de plaatselijke Komiteiten of hunne afgevaardigden.

Art. 32. — De Plaatselijke Komiteiten verzamelen na elke betaling, de tabellen van den onderstand, die door de inrichtingen werd uitgereikt, zooals de tabellen van den onderstand die rechtstreeks door hen zelf bezorgd werd.

Zij zullen daarvan een optellingstaat aan het Provinciaal Komiteit overmaken.

VII. TERUGBETALING VAN DE VERGOEDINGEN AAN DE PLAATSELIJKE KOMITEITEN.

Art. 33. — Het Provinciaal Komiteit zal aan de plaatselijke Komiteiten de uitgaven, die bewezen worden door tabellen, bons, kwijtschriften of andere bewijsstukken, terug betalen.

VIII. DE ALGEMEENE ONKOSTEN

Art. 34. — De reglementen, strooken (fiches), boekjes, kwijtschriften, overeenkomstontwerpen en andere stuks, noodig tot de werking van den huidige dienst,

zullen kosteloos door het Provinciaal Komiteit geleverd worden. Modellen zullen naderhand overhandigd zijn.

Art. 35. — Het loon van de bedienden en de bureelkosten geleverd voor de inschrijving, het toezicht en de betaling der werkloozen, zullen eene bijzondere rekening uitmaken, die bij de staten van den uitbetaalden onderstand zal gevoegd worden.

IX. MAATREGELEN VOOR TOEZICHT EN WAAKZAAMHEID.

Art. 36. — De plaatselijke Komiteiten en hunne afgevaardigden zullen zorgen dat er geen misbruik van den onderstand gebeurd door het slecht verwerken of den voortverkoop van de etwaren, de bons van waren, enz.

Het werkloosheidstoezicht maakt een enkele dienst uit, die door het plaatselijk Komiteit is ingericht en geplaatst is onder de bijzondere waakzaamheid en het toezicht van het Provinciaal Komiteit.

Art. 37. — De plaatselijke Komiteiten zijn gemachtigd de misbruiken en onregelmatigheden te beteugelen.

In geval van onverschillen tusschen de belanghebbenden en het plaatselijk Komiteit, zal het Provinciaal Komiteit uitspraak doen. Desgevallend zal het Nationaal Komiteit in laatste beroep oordeelen.

De straf der misbruiken is voorlooppig of besliste ontzeggen van den onderstand zelf.

De misbruiken, door een organisme gepleegd, zal het verval van zijne medewerking als collectiviteit, voor gevolg hebben.

Art. 38. — Het Nationaal Komiteit en de Provinciale Komiteiten zullen zoo noodig, opzichters aanduiden, om de werkzaamheden van de plaatselijke Komiteiten na te zien, alsook om inlichtingen nopens misbruik of partijdigheid te nemen bij werklieden inrichtingen en werkbazen.

BIJLAGE

Ongehuwde werkloze

	Wint hij	5 fr.	dan zal hij trekken
	5 fr.	3,00	3,00 fr.
	6 fr.	3,50	3,50 fr.
	7 fr.	4,00	4,00 fr.
	8 fr.	4,50	4,50 fr.
	9 fr.	5,00	5,00 fr.
	10 fr.	5,50	5,50 fr.
	meer dan 10 fr.	niets meer	

Werkloze, hoofd van familie

a) Huisgezin zonder kinderen

	Wint hij	5 fr.	3,00 + 1,50 =	4,50 fr.
	6 fr.	3,00 + 1,50 =	4,50 fr.	
	7 fr.	4,50 + 0,50 =	5,00 fr.	
	8 fr.	4,50 + 1,00 =	5,50 fr.	
	9 fr.	4,50 + 1,50 =	6,00 fr.	
	10 fr.	4,50 + 2,00 =	6,50 fr.	
	11 fr.	4,50 + 2,50 =	7,00 fr.	
	12 fr.	4,50 + 3,00 =	7,50 fr.	
	13 fr.	4,50 + 3,50 =	8,00 fr.	
	14 fr.	4,50 + 4,00 =	8,50 fr.	
	meer dan 14 fr.	niets meer		

b) Met een kind:

	Wint hij	5 fr.	3,00 + 1,50 + 0,50 =	5,00 fr.
	6 fr.	3,00 + 1,50 + 0,50 =	5,00 fr.	
	7 fr.	4,50 + 0,50 =	5,00 fr.	
	8 fr.	4,50 + 1,00 =	5,50 fr.	
	9 fr.	4,50 + 1,50 =	6,00 fr.	
	10 fr.	4,50 + 2,00 =	6,50 fr.	
	11 fr.	4,50 + 2,50 =	7,00 fr.	
	12 fr.	4,50 + 3,00 =	7,50 fr.	
	13 fr.	4,50 + 3,50 =	8,00 fr.	
	14 fr.	4,50 + 4,00 =	8,50 fr.	
	15 fr. of meer	niets meer		

Het aanleggen van een loopgraaf

In de « Vorwärts » wordt het aanleggen van een nieuwe loopgraaf beschreven.

De manschappen moeten aantreden. Wee hem, die een lucifer of een sigaar aansteekt of een zaklamp gebruikt, wordt hun gezegd.

Het is een heldere nacht zonder maanschip. De compagnie ruikt op. Het geweer is omgehangen, de spade ligt over den schouder. De spanning ziet men op de gezichten. Op gedempten toon maakt men vroolijke opmerkingen, maar het is niet als op een gewonen marsch. Een nieuwe loopgraaf moet worden aangelegd.

Uitgaande van de oude stelling in de richting van den vijand, tot waar in het donker 's avonds de voortposten vooruitgeschoven worden op twee, driehonderd meter afstand van de vijandelijke stelling. Men moet graven in een lijn, waarop de vijandelijke artillerie zich goed ingeschooten heeft en die ook in den laatsten nacht, toen de vijand het naderen van de aflossing vermoedde, met een machinegeweer bestreken werd. Als ze iets merken, komen misschien niet velen terug. Steeds meer nadert men de frontlijn en stiller wordt het in de geleerden. Nu zijn zij aan het laatste dorp, waaruit de nieuwe loopgraaf moet loopen. Dringend worden de commando's. Stil, mond houden daar achter, stap toch niet zoo hard, in de schaduw blijven voor den drommel, kijk toch waar ge loopt, pst. langzaam, pst. halt.

Is de schaduw van de laatste huizen houdt de troep stil. De laatste bevelen worden gegeven. Als een lichtkogel omhoog gaat of een zoeklicht speelt, moeten allen zich op den grond werpen. Maar oppassen, dat de spaden niet klepperen. In ieder geval hebben drie batterijen bevel gekregen het vuur tot zich te trekken. Een roode raket zal het teken geven. Dan moet echter ieder onmiddellijk bukken.

Men sluipst een paar honderd meter verder. Bij de laatste huizen gaat een licht-raket de hoogte in. Allen drukken zich onbewegelijk tegen de muren. Goddank, de kogel is zijwaarts gevlogen. Zij werpt haar

licht niet op den weg. De meesten blijven in de schaduw. De vijand schijnt nog niets gemerkt te hebben.

Verder, oppassen, loopgraaf. Wij zijn aan de oude loopgraven gekomen. Met twee tegelijk springen de mannen er over heen. Nu begint het werk. De eerste, die er over is, op het kale veld, dat zich tot aan de stellingen van den vijand uitstrekt, blijft staan, grijpt de hand van zijn buurman, deze weer de hand van den derde, en zoo voort. Zoo ontstaat een ketting, die niet alleen de richting bepaalt, maar ook den afstand van man tot man bij het graven. Wie zich door het vastgrijpen van zijn buurman georiënteerd heeft, begint onmiddellijk te graven. Stille en snelheid, dat zijn de dingen waarop het aankomt. Reeds vallen de eerste donkere klompen aarde ter zijde, nadat het taale gras is opgelicht. Met inspanning van alle krachten wordt doorgegraven. Eer men

zich, houdt den adem in, maar neen, het wordt weer stil. Het werk wordt voortgezet. Achter heeft reeds de eerste groep haar stuk klaar. Netjes en vast, de aarde is goed gelijk gemaakt. Ook de derde en vierde groep kruit te voorschijn. De tweede is op steenen gestooten en heeft nog moeilijkheden. Ook vooraan bij den vijand is men nog niet veel verder. Van degenen, die klaar zijn worden eenige afgecommandeerd om hen te helpen. De anderen werpen stukken gras, zwarte aarde en takkenbossen op de zandhevels, om ze zoo weinig mogelijk zichtbaar te maken voor den vijand. De stemming wordt steeds levendiger. Laten ze nu maar beginnen schieten. Het meeste is klaar, zelfs de draadversperring en de wachtposten.

Drie uren hard werk, dan komt eindelijk het begerde commando: verzamelen. Dit duurt nog een poosje, voor de groepen in het donker breed zijn. Ten slotte is alles klaar. In snellen tred gaat het nu over de loopgraven van de oude stelling, door het dorp op den hoofdweg terug naar het kwartier.

Stil, anders krijgen wij onderweg nog artillerie. Maar alle commando's helpen niet meer. De stemmen zijn niet meer te dempen. En hier en daar brandt reeds een sigaar. Weinigen zijn er, die geen blazen op de hand hebben. Velen vallen de oogen reeds onderweg bijna toe, maar het werk is zonder verliezen gelukt.

Drijvende dorpen in China

De Chinezen hebben op eene eigenaardige manier hun voordeel gedaan met de houtvloten die ook de Russen en de Amerikanen kennen.

Als de Chinezen die grote vloten naar hunne bestemde plaatsen brengen beginnen zij met ze te veranderen in grote hooven of dorpen, zooals men die bij ons op den vasten grond inricht.

Behalve grond om in te zaaien, heeft men op die reusachtige vloten eene geschikte woning voor de menschen en stallen voor de dieren. Men houdt geiten, varkens, kievissen en ander pluimgedierte, waarvoor men onderweg gemakkelijk aan het voedsel geraakt.

Bij voorbeeld langs de Yang-Tse-Kiang legt men met die vloten reizen af van twee duizend kilometers, langs vorlaten vruchtbare streken, waar men alle levensmiddelen voor menschen en dieren in overvloed vindt. Aan de overbesteden, die men hier en daar in massa vindt, verkoopt men melk, kaas, boter, eiers en pluimgedierte of men ruikt deze voortbrengsels tegen andere, die men meent om ze met groote winst te verkoopen, daar waar zij ontbreken.

De bijzonderste nijverheid der vlotbewoners is de manden- en meubelmakerij in riet, dat zij langs de oevers voor het snijden hebben.

Het zijn vooral de vrouwen en de kinderen die zich met de vliechterij bezig houden, waarin zij de alom gekende meesterstukken maken, met eene vingervaarheid die voor ons een geheim is.

Vooral aan de bochten gaan de mannen dan in groepen aan land om de voortbrengselen van den vrouwelijken arbeid te verkoopen, waarvan de opbrengst zuivere winst is.

Is men met het vlot ter bestemde plaats gekomen, dan wordt het met alles wat er opstaat verkocht als timmer- en brandhout, en als alles tot geld gemaakt is keert de karavaan terug naar de steek van waar zij gekomen is.

Daar men het hout voor het kappen heeft, maakt men een nieuw vlot om de reis te herbeginnen zooals wij die komen te beschrijven, zijn leven lang, altijd heen en terug.

Dit is wel eene echt middeleeuwsche manier om zijn brood te winnen, die zonderling afsteekt tegen de onze, die stoom en barmkrocht aan onze beschikking hebben!

En als men daarbij weet dat er bij zulke karavans niemand is die de anderen voor zich doet werken, zodat hij van de opbrengst meer dan zijn rechtmatig deel zou opsloeken, zou men wel kunnen wenschen in China te zijn geboren en deel te maken van zoo een karavaan, waar men armen noch rijken kent!

Nieuwe ontdekkingen in Midden-Azië

Aurel Stein, de vermaarde engelsche ontdekkingsreiziger, komt voor de londoner Maatschappij van Aardrijkskunde verslag neer te leggen over de nieuwe ontdekkingen die hij gedurende het jaar 1914 gedaan heeft in Toerfan, op de oostelijke helling van den Himalaya, langs den beruchten Muur.

Aurel Stein vertrok met zijn gevolg uit Tunhuang, trok in den winter door de woestijnen van Lop en stelde zich aan het werk boven Toerfan, aan de noordelijke grens van Thibet.

Rond den grooten tempel der Duizend Boudhas verzamelde Aurel Stein een hele vrucht van kunstvoorwerpen die van onschatbare waarde zijn voor de beschrijving van de geschiedenis van dezen godsdienst.

Vervolgens ging de vorschier vier honderd kilometers ver langs den Muur naar het Oosten, overal zichten nemend van de wachttorens en de forten van den Muur, die hier dwars door eene woeste, dorre en verlaten streek loopt.

De bouw van den Muur is in deze streek zoo merkwaardig als sterk en grootsch. Overal is hij bedekt met eene dikke laag van houten balken en kleem die zoo sterk zijn, dat zij ongeschonden weerstand hebben geboden aan den tijd en aan de inwerkingen der woeste natuur.

Sedert eeuwen en eeuwen, verklaart de vorschier, is er geen mensch in deze streken verschenen en toch is het slechts hier en daar dat het monsterachtig gebouw best-

aan vertoont, die door water, warmte en wind onafgebroken afgevreten werden.

Overal heeft de vorschier treffende bewijzen van de ondergegangene beschaving gevonden, gewoelste, aardse potten, gemunte geldstukken, enz.; die bewijzen dat daar legers vertoefde hebben om de grenzen te bewaken of te verdedigen.

In de vallei van So-Lu-Hu heeft de Muur een sterk vooruitoprijgend hoofd dat buitengewoon versterkt is, in de nabijheid van hetwelk nog meer voorwerpen gevonden werden die zonder twijfel bewijzen dat zeer sterke legers daar lang gekampeerd en gevochten hebben.

Het verder onderzoek van den Muur werd hier door Aurel Stein opgedragen aan den geleerden Chinees Lal Singh, terwijl hij zelf de sporen van de beschaving ging volgen langs de rivieren Suchan en Kanzean, tot aan de westelijke grenzen van Zuid-Mongolië, een dal waar eens de Scyten en de Hunnen woonden, die naar het Oosten, naar Indië en Europa trokken.

In deze streken vond Aurel Stein de treffende bewijzen ervan dat de bewoners het hadden beproefd om de landen vruchtbaar te maken bij middel van waterleidingen en andere groote werken.

In het diepste van de vallei vond hij zelfs de bouwvallen van de door Marco Polo ver-

onderstelde stad Elzina, de stad waar de reizigers gewoonlijk gedurende veertig dagen uitrustten en voorraad opdeden om door de woestijn naar Karanoram, naar de handelshoofdstad van Mongolië te trekken.

Verder den muur volgend vond La Singh overal bewijzen dat er legers gekampeerd hadden, dat er oorlog gevoerd was en dat er pogingen aangewend waren om den grond vruchtbaar te maken bij middel van waterleidingen.

Als de beide vorschiers zich meer ten Westen ontmoetten verzamelden zij hunne gegevens en trokken zij met hunne kostbare verzamelingen af.

Het verslag van de beide vorschiers is vergezeld van eene kostelijke verzameling van allerhande voorwerpen, kleedingstukken, wapendeelen, kruikengerief, handschriften, halfverheven beeldhouwen, frescos, drukwerken, verslagen, geldstukken in steen en ijzer, die allen aan het museum geschenken zijn, met de bewijzen dat zij echt zijn.

Voorloopig durft Aurel Stein gerust zeggen dat het bewezen is dat deze uitgestrekte gewesten, waar geen mensch ooit een voet zet, door de bedoelde bewoners of zwervers verlaten zijn wegens het gebrek aan water, dat er het leven zeer moeilijk maakte voor dieren en planten.

UIT HET LAND

LIMBURG

TE SINT-TRUIDEN

In de eerste oorlogsuren werden enkele burgers gedood. De burgerwacht werd kriegsgevangen genomen, naar Munster-Lager, later naar Soltau gebracht. Zij kwam 20 Februari terug, tot groot genoegen van bloedverwanten en van de gansche bevolking. Negentien officieren zijn nog in Duitschland. Verscheidene onzer wachten bevinden juist wat de zwitsersche afgezanten, naar de gevangenenplaatsen gezonden, over den toestand van aldaar opgesloten vernamen, zagen en mededeelden. De stad had reeds in de eerste weken een hulpgeld van 7 tot 8 duizend frank voor onze 123 gevangenen naar Munster-Lager gezonden.

Het gemunt geld was nochtans hier spoedig verdwenen of te ontorekend. De stadsoverheid liet dan «bons» vervaardigen. 't Bleek echter spoedig dat die papieren weinig aantrekkelijkheid hadden voor de bevolking. Ze nam natuurlijk niet toe, terwijl de menschen spoedig bevonden dat de overheid zelf aan hun verspreiding geen belang hechtte en door aanzienlijken alhier de bons werden geweigerd. Niettemin sproot daaruit geen onheil voort.

Aan het hoofd van de Noodcommissie, die thans al onze dorpen, zoowel als de stad voorziet, staat als voorzitter de heer volksvertegenwoordiger Peten, als onder-voorzitter de heer graaf de Meeus, katholiek provinciaal raadslid en bijgevoegd kamerlid. Deze twee gezagvoerders, die elkaar in Mei 1914, bij den oorlog voor de Kamerverkiezing, scherp vijandig bekeken, staan thans als goede vrienden in de beste verstandhouding naast elkaar en kwijten zich, tot algemeene voldoening, opperbest van hun taak. Zij hebben beste en even toegewijde helpers.

De stapelhuizen van de Noodcommissie zijn in het Casino, lokaal van de Koninklijke Harmonie en in de groote magazijnen van den heer Louis Baltus. Elk onzer dorpen heeft zijn afzonderlijk comitee. 't Is troostend te kunnen vaststellen hoe menschen die zich nooit met eenig bestuur bemoeiden, thans met de grootste zorg en met doorslaande bevoegdheid, offervaardig wijden aan de volkvoeding, van zoo algemeen belang en zoo grondig noodig.

Met graan en meel, sedert de eerste dagen bezorgd, komen ook, sinds enkele weken, erwten, bonen, mais. Thans komen de eerste verzendingen van spek aan. Een wel gekomen aanwinst, alhoewel nog lang niet in voldoende maat voorhanden. Spoedig zal, hoort elkeen, wel meer komen en de kantoncommissie wel in alken nood met dit kostbaar voedsel kunnen voorzien.

Hier echter hebben wij te wijzen — we doen dit met klem — op enkele treurige feiten. De werkende klasse zal wel een oor openen voor onze woorden. We kunnen niet weten, niemand kan weten, welke treurige dagen en tijden de oorlog nog voor België kan aanvoeren. Evenmin kan iemand weten of de toekomst voor het grootste deel van het land, buiten de vechtelijke gebieden, nog wel iets treurigs aanvoeren zal. Hopelijk is het best en wel hopen het best. Doch ons leven moeten we wel gedwongen regelen alsof ons het ergst te wachten stond.

Veel groote boeren uit ons gewest hebben gemoed anders te moeten handelen, bepaald enkel in eigen voordeel, tot schade van de gemeenschap. In de eerste oorlogsdagen, toen reeds de belgische regering de prijzen van de eetwaren had vastgesteld, hebben hier groote boeren honderden zakken tegen buitengewoon hoogen prijs afgezet. Ze hebben vrachten geld gewonnen. Spoedig werd over deze handelwijze schandelijk gesproken, ja, waak genomen door het in brand steken op verscheidene plaatsen van aanzienlijke tarwemijten, boven de duizend frank waard. Nooit is één dier brandstichters gestraft geworden. Ze zijn openbaar onbekend gebleven en de bevolking wou ze zelfs niet afkeuren. Toen later, op bevel van de duitse overheid, al de voorraad- en veestapels moesten worden opgenomen en aangekeurd door de gemeentebesturen, hield dit onderduims verkoopen wel niet zoo openbaar als vroeger vol, doch werd niet gestaakt.

Wat bevonden we spoedig! Tot groote verbazing bleek dat sommige dorpen bepaald voor een te kort aan levensmiddelen stonden en hulp gingen vragen aan de buurt. Erger, terwijl in andere dorpen de groote boeren beslist bekend, nadat ze sluikhandel hadden bedreven, dat hun stadel onafgebroken bleek om in de be-

hoefden van de toekomst te voorzien, waren ze nog zoo roekeloos om door 't heel dorp een onderzoek in te stellen en bij geringe lui, bij arbeiders en behoeftigen te gaan daar, tot zelfs op den zolder, ledige kasten te openen, uit vrees dat men er één graantje tarwe, één stijfje meel zou verborgen hebben. Openbaar gaf men aan ingezetenen den raad zich van levensmiddelen te voorzien bij hun verwanten uit de buurtgemeenten. Het gevolg? Menschen werden bitter en gingen wel tot verweensing en handtastelijken over. Dit meer bepaald in zekere gemeenten, waar de burgemeester in zijn eigen huis werd bezocht en nadat hij werkvergende arbeiders larsch had afgewezen, hen de deur voor 't gezicht had toegeworpen, deze deur zag instampen en vrij doortastend werd geslagen.

Elders weet elk inwoner boerderijen op te noemen, waar nog heden aanzienlijke voorraad is. Deze is nochtans enkel betrekkelijk veilig. De aardappelen staan tegen 14 fr., de tarwe tegen 25 fr., de 100 kilos door de overheid geschat. Niettemin is er sterke vraag naar een en ander, vooral in de provincie Luik, waar menschen wonen die geld, doch naar 't schijnt geen voldoende voedsel hebben. Zoo komt het dat kooplieden alhier begonnen zijn met heele reeksen wagons op te koopen en ze met spoor naar Luik te voeren. Ze begonnen met 14 fr., doch Zondag 23 April had men reeds gekocht tegen 18,50 fr. Twee dagen daarop verkocht een landbouwer tien zakken van 100 kilos tegen 20 fr., den zak. Bij dozen prijs zal het niet blijven. Tot einde Mei gaat gewoonlijk de aardappelhandel. Ze worden thans zeldzamer. De koopman zegt dat hij handelt zoolang hij geld kan verdienen. Deze aardappelen worden naar Luik vervoerd tegen den prijs van 30 centiemer de 100 kilos.

Op dezelfde wijze handelt men met de tarwe. Van 35 fr. steeg haar prijs, in sluikhandel, tot 50 fr. Doch al spoedig sloeg men op tot 100. Thans biedt men tot 125 en 120 frank. Men verzekert dat de zak van 100 kilos tarwe vóór den oogst 200 fr. zal bereiken.

Ontegensprekelijk is dit alles zeer betreurenswaardig. We mogen het schande noemen. Is er wat tegen te doen? Ongetwijfeld. De provincie Luik heeft al haar stapels onder haar gebied. De provincie Brabant laat niets ontsnappen. We zagen verleden week, in een brabantisch dorp, op den uitgaanden grooten weg, een ban verkleden, elk met een gezond knuppel voorzien, heen en weer wandelen. Aan den arm droegen ze een witten band met de woorden: «Politie van H...» In geen enkele gemeente van ons kanton bestaat deze dienst. Nagenoeg geene enkele overheid heeft tot heden haar plicht gedaan, zomin de provinciale als de gemeentelijke. Men zegt ons: de duitse overheid bestuurt het land en de provincie. Aangenomen, doch zal die overheid provincie en gemeente belletten haar plicht te doen? We kunnen het niet gelooven.

Zoo lang de Amerikaanse noodvoorraad aan de tegenwoordige voorwaarden en onder de huidige omstandigheden binnenkomt, loopt niemand gevaar. Doch de oorlog kan spoedig en onverwacht zijn uitwerkingen veranderen. Het waterverkeer, dat reeds gestuit werd op het kanaal van Luik-Maastricht, om maar dit te noemen, kan meer en langer belemmerd worden. De hollandsche grens is thans op belgisch gebied gesloten. De stad Luik, die dagelijks 80 duizend menschen op haar kosten moet voeden, kan op dit oogenblik niet gerust zijn en is het niet. Het gasthuis aldaar moest duizenden zakken aardappelen hebben, onmiddlijk. Uit Holland kan voorloopig niets komen. De zaakgelastigde bestuurder van het Luiksche gesticht heeft Limburg en Brabant doorlopen, de noodcomiteeten aangesproken. Wij hebben de eer gehad hem op een eerste reis te vergezellen. Nergens is één knol te bekomen. Ondertusschen hooren we, dat limburgsche kooplieden honderden zakken tegen 20 fr. naar bijzondere uitverkoopers in Luik kunnen vervoeren. Wat?

Zoo de nood komt...? Wie zou 't volk betougelen dat zoo veel misdrijven ziet gebeuren?

Verkeer en vervoer per staats- en buurtspoor, in de eerste maanden onderbroken, gaan thans naar alle richtingen zoo goed als men het in deze omstandigheden wenschen kan. Ontzaglijk veel vervoer gebeurt met het buurtspoor.

AALST

't GROEN KRUIS

Sedert eenige dagen is de restaurant van 't Groen Kruis in onze stad geopend en hij geniet een wonderbaren bijval.

Inmers, voor 40 centiemer eene smakelijke soep, pataten, groenten en eene goede portie vleesch is toch heel wel voor die kleine prikken.

Met is dan ook de kleine burgerij die er in ruime mate gebruik van maakt en een overgroot getal bezoekers levert. Zulks heeft voor gevolg gehad, dat het bestuur van het Groen Kruis het ongelukkig gedacht heeft opgevat, de behoeftigen, 't is te zeggen dezen die onderstand genieten vanwege het Stedelijk Voedingscomitee, uit te sluiten.

Wij noemen zulks een ongelukkigen maatregel, omdat we meenen dat wanneer er behoeftige werkmenschen zijn die langs den eenen of anderen weg aan wat centen geraken, van die goedkope en smakelijke noemen nu niet kunnen genieten.

Wij meenen wel te mogen verzekeren, dat die maatregel enkel genomen is, omdat er te veel portien in 't Groen Kruis werden besteld en men niet inzicht is om aan dat overgroot getal aanvragen te kunnen voldoen.

Maar dat men dan toch weldra naar middelen uitzie om zich te kunnen vergrooten, want tegen de uitsluiting der behoeftigen moeten we met recht en met klem protestereu.

Inmers wanneer het Groen Kruis ingericht en geroepen is om goedkope, goede en voedzame noemen te verschaffen, dan mag men niet denken dat ook de behoeftige werkmenschen hiervan niet mogen genieten, want hunne verdiensten, hun inkomen is niet groot genoeg om zich 't huis een verstekend noemnaal te kunnen bereiden en zich dan nog de weelde te moeten getroosten van duur vleesch te koopen.

Zij hebben nu gelegenheid bij middel van 't Groen Kruis, wat vleesch te kunnen nutten aan een civil prikken, en het was dan zeer schiedmoederlijk handelen vanwege het bestuur, indien het niet zeer spoedig naar middelen uitzag om die uitsluiting der behoeftigen in te trekken.

SCHAMELE ARMEN

Ook dergelijke inrichting bestaat in onze stad, en alhoewel het tot stand brengen van die inrichting op eene meesterlijke wijze door de socialistische afgevaardigden in 't Comitee is bestreden, toch hebben we moeten den duim leggen en is zij gestemd geworden.

De socialisten gaan van het standpunt uit dat de meeste verkleden, die altijd er prijs hebben opgesteld te kunnen leven zonder hulp van Arbureel, nu hun fierheidsgevoel moeten afleggen en zich hebben moeten wenden tot het Onderstandcomitee om geholpen te worden.

Niemand heeft den oorlog gevraagd, niemand draagt er schuld aan, wanneer hij nu door werkloosheid is getroffen of zijn handel niet draait.

Is het eene vernedering voor de kleine burgers zich tot het Onderstandcomitee te moeten wenden, dan is het ook eene vernedering voor de eerlijke verkleden; maar gezien niemand schuld heeft aan de oorlogsramp, zoo ook moet het als geene vernedering aanzien worden, wanneer men door die oorlogsramp in armoede, dus in nood is gebracht.

Maar toch de Schamele Arme is in voege gebracht, ondanks ons protest, en vermits hij bestaat, mag er ook gebruik van gemaakt worden.

Maar dat men ons niet zegge, dat wij er tegen zijn dat de kleine burgerij die in nood verkeert, onderstand zou gevraagd worden. Wij hebben daar niets tegen, enkel en alleen hebben wij geëischt dat er gelijkheid zou heerschen en voor behoeftige verkleden en voor behoeftige kleine burgers.

HET BROOD

Tot heden zien we nog dat er verschil bestaat tusschen het brood uitgegeld aan de behoeftigen en het brood gekocht door de niet-behoeftigen.

Ten einde de bevolking zoelang mogelijk brood te kunnen verkieren — een zeer prijzenswaardige en aan te bevelen maatregel — wordt er eene mengeling van bloem, tarwemeel, vroeger met bijvoeging van rogge-meel, heden met bijvoeging van maismeel, gedaan, maar zulks enkel en alleen voor de behoeftigen, 't is te zeggen voor het brood dat kosteloos door de stad wordt uitgedeeld.

Rogge- of maismeel wordt niet gebruikt voor het te betalen brood.

Vandaar komt het dat de behoeftigen gemakkelijker stof vinden om te reklameeren, reklamen die maar al te dikwijls grond bevatten.

Waarom niet gedaan zooals onze afgevaardigden in 't Comitee hebben voorgesteld?

Waarom niet éene mengeling gedaan, zoodanig dat de behoeftigen hetzelfde brood ontvangen als dezen die het moeten koopen? De Schamele Arme, die nu in voege is, zal onderstand geven aan de in nood verkeerende kleine burgers, en die kleine burgers zullen in geld ondersteund worden, dus hetzelfde brood als de behoeftige werkmenschen niet moeten eten.

Hetzelfde voordeel geniet nu die zelfde kleine burgerij die van den Schamele Arme zal ondersteund worden, want zij zal ook in den restaurant van het Groen Kruis toegelaten worden, omdat zij geene onderstandkaart van het Voedingscomitee bezit.

Waarom niet getracht dat er zooveel mogelijk rechtvaardigheid of beter gezegd gelijkheid heersche?

En nu, om terug te komen tot de inrichting van het Groen Kruis, willen we voor 't slot er bijvoegen, dat we een oogslechte hebben geworpen en in de spijzaal en in de keuken, en we daar met veel genoegen hebben vastgesteld dat het er niet alleenlijk proper en net is, maar dat het er zeer aangenaam en gezellig moet zijn. Bloemen

prijken er op iedere tafel, alles getuigt er van eene volmaakte reinheid, en de rijke dames en juffrouwen die er zich te leenen om daar gansche dagen te komen werken en bedienen, verdienen een warme huldebetoging, die we naar heel graag toebrengen, omdat die huldebetoging meer dan verdiend is.

Hopen we dat zij weldra hun personeel zullen mogen verdubbelen, om zich ten dienste te stellen niet alleenlijk voor de niet-behoeftigen, maar ook voor de behoeftigen die voor den oogenblik zijn uitgesloten.

Geeraardsbergen

VEROORDEELINGEN

Bij het uitbreken van den oorlog was alle werk hier totaal stil gevallen, ook was de ellende bijzonder in 't begin van den winter, in de werkersgezinnen verschrikkelijk, alles ontbrak er, en om niet te vergaan van koude in hunne woning, en om de aardappelen, welke de armen bekwaamen van sommige liefdadige menschen, niet ruw te moeten eten, gingen er veel in de bosschen hout halen, daar zij geen geld hadden om kolen te koopen, en er zelfs gebrek was aan kolen in de stad.

Is het af te keuren, dat sommige personen bossen gingen uitkappen in het bosch om voort te verkoopen, wij meenen dat het toch niet eene misdaad kan genoemd worden, dat doodarme menschen zich hout verschaffen in het bosch om met hunne kinderen niet te vergaan van koude.

Nochtans ziet men dat het laatstgenoemde den zijn welke strengst gestraft worden, en zelfs zijn er politiebeambten die naar aarzelen op 't tribunaal te verklaren, dat de arme werklozen hier in Geeraardsbergen, voldoende ondersteund geweest zijn, en genoegzaam kolen hebben ontvangen om geen hout naar den bosch te gaan halen.

Dit is durven, want op zes maanden tijd heeft elk behoeftig huisgezin vier of vijf maal 50 kilos kolen ontvangen. Dat wat die politiebeambten, en wij zouden willen weten of hij gedurende dien tijd niet meer kolen noodig gehad heeft.

Altijd 't zelfde, politie en wet streng voor den arme, en toegeread voor de goede klasse.

Handelaars en geldmannen, die gebruik maken van de schrikkelijke ramp, welk ons treft, om hun fortuin te vergrooten door schandelijke prijsopjaging der levensmiddelen, worden door wet of politie niet verontrast, dit is geen diefstal, dit is «commerce», en men is verplicht zulke soort te aanzien als eerlijke lieden.

Later komen wij wel terug op deze kwestie van uitbuiting der verbruiken door sommige handelaars.

HET BROODRANTSOEN. — SPECERIJ-BONS

Met genoegen is het dat wij vernemen hadden dat het rantsoen gebracht was op 2 kilos brood per week en per hoofd, wat lang genoeg was het rantsoen hier minder dan op vele andere plaatsen.

Dit zal nu toch weer een heel weinig den honger verzachten, maar wat wij niet begrijpen, is dat de kinderen rekena ouderdom moeten hebben om in rekening gebracht te worden voor het vaststellen van het getal brooden waar elk huisgezin recht op heeft.

Men zal doen opmerken dat kleine kinderen geen brood eten, maar elk verstandig mensch weet toch wel dat de moeder ook meer voedsel behoeft om haar kind voldoende te kunnen voeden.

En als het nu niet zou kunnen zijn brood te geven voor de kinderen onder zekere ouderdom, zou het hulpcomitee niet kunnen onderzoeken of het niet mogelijk is ten minste dagelijks eene pint melk te bezorgen aan de behoeftige moeders die een kind hebben min dan een jaar oud. Want dat er moest een ernstig onderzoek gedaan worden, de heeren van het hulpcomitee zouden overtuigd zijn van 't schrikkelijke ellende in vele werkersgezinnen en dat er vele kleine kinderen sterven door gebrek.

Een goede maatregel van het voedselcomitee is, dat de verbruikers verantwoordelijk zijn dat zij verzoekt zijn hunne klachten schriftelijk in te zenden aan de werkmenschen van het bureel, voor wat aangaat het gewicht en de hoedanigheid van brood.

Maar als dit toegepast wordt voor de bakkers zou het arbureel het voorbeeld niet kunnen volgen van het voedselcomitee en op hunne bons voor specerijen laten drukken, dat de winkeliers verplicht zijn koopwaren te leveren in overeenstemming met de waarde van de bons.

De handelwijze van sommige winkeliers is waarlijk schandelijk en wraakroepend.

Om de strooperij door sommige gewetenloze winkeliers te beletten, ware het noodig, dat het koninkrijks-stelsel afgeschaft worde, want zoolang de arme menschen niet anders zullen doen dan bons schrijven op naam hunner katholieke vrienden-winkeliers, zullen de misbruiken groot zijn.

Er is maar een middel om die misbruiken af te schaffen, dat men elke winkelier toelate bons van het arbureel te ontvangen.

Dat de arme menschen eens het bewijs geven dat zij kunnen handelen zonder politiek inzicht.

HULP AAN WERKELOZEN

De leden onzer groepen, welke in 't vervolg werkloos worden, kunnen zich dagelijks laten inschrijven in 't Volkshuis.

Te verkrijgen op ons bureel, Hoogpoort, 29 (1° verdiep)

Wit cassé-papier

uitstekend gerief voor beenhouwers, kruideniers, charcutiers, enz.

Prijs per kilo: 32 CENTIEMEN, nemen met 10 kilos minimum.

(Bureel open van 9 tot 12 ure.)